

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή τη χρησιμοποίηση με κερδοσκοπικό σκοπό.

Άρθρο 1

Ορισμοί

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, ισχύουν οι παρακάτω ορισμοί:

α) Ζώο είναι κάθε έμβιος οργανισμός, που συναισθάνεται και κινείται σε ξηρά, αέρα και θάλασσα ή οποιοδήποτε άλλο υδατικό οικοσύστημα ή υγροβιότοπο.

β) Ευζωία είναι το σύνολο των κανόνων, που πρέπει να εφαρμόζει ο άνθρωπος στα ζώα, αναφορικά με την προστασία τους και την καλή μεταχείριση τους, έτσι ώστε να μην πονούν και υποφέρουν, την παραμονή τους σε χώρο στεγνό, καθαρό και προστατευμένο από τις καιρικές συνθήκες, χωρίς να είναι μόνιμα δεμένα και διαβιούντα εντός ακατάλληλων κατασκευών (π.χ. μεταλλικών), τη φροντίδα για ιατρική περίθαλψη και χορήγηση κατάλληλης τροφής και νερού, την καθημερινή άσκηση ή τον περίπατο τους και γενικά τη μέριμνα για σεβασμό της ύπαρξής τους.

γ) Ζώο συντροφιάς είναι κάθε ζώο, που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς.

δ) Δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς είναι κάθε μη άγριο ζώο, που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς και τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και φροντίδα του ιδιοκτήτη, συνοδού ή φύλακα του. Ως ζώα συντροφιάς θεωρούνται και οι σκύλοι, που χρησιμοποιούνται για το κυνήγι, τη φύλαξη ποιμνίων, τη φύλαξη χώρων, την παροχή

βοήθειας και προστασίας ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς και οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης.

ε) Αδέσποτο ζώο συντροφιάς είναι κάθε ζώο συντροφιάς, το οποίο είτε δεν έχει κατοικία είτε βρίσκεται έξω από τα όρια της κατοικίας του ιδιοκτήτη, του συνοδού ή του φύλακα του και δεν τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και τον έλεγχο τους. Οι κυνηγετικοί και σκύλοι φύλαξης ποιμνίων, καθώς και οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης, κατά τη διάρκεια του κυνηγιού, της εκπαίδευσης τους, της φύλαξης του ποιμνίου, της έρευνας και της διάσωσης, δεν θεωρούνται αδέσποτα ζώα.

στ) Επικίνδυνο ζώο συντροφιάς είναι το ζώο συντροφιάς, που εκδηλώνει απρόκλητη και αδικαιολόγητη επιθετικότητα, χωρίς να απειληθεί, προς τον άνθρωπο ή τα άλλα ζώα, καθώς και το ζώο που πάσχει ή είναι φορέας σοβαρού νοσήματος, που μπορεί να μεταδοθεί στον άνθρωπο ή στα άλλα ζώα και δεν θεραπεύεται.

ζ) Μικρό ζώο συντροφιάς είναι το ζώο συντροφιάς, το βάρος του οποίου δεν υπερβαίνει τα δέκα (10) κιλά.

η) Καταφύγιο αδέσποτων ζώων είναι η ειδική εγκατάσταση, που προορίζεται για την περίθαλψη και την προσωρινή παραμονή σημαντικού αριθμού αδέσποτων ή ανεπιθύμητων ζώων συντροφιάς.

θ) Σοβαρό νόσημα είναι κάθε νόσημα άμεσου και υψηλού κινδύνου για την υγεία του ανθρώπου ή ζώου, του ίδιου ή άλλου είδους.

ι) Εμπόριο Ζώων Συντροφιάς εννοείται το σύνολο των συναλλαγών, που γίνονται τακτικά σε σημαντικό αριθμό ζώων και για κερδοσκοπικούς λόγους και αφορούν την αλλαγή ιδιοκτησίας των ζώων αυτών.

ια) Εμπορική Εκτροφή και Φύλαξη Ζώων Συντροφιάς εννοείται η εκτροφή και η φύλαξη που πραγματοποιείται κυρίως για κερδοσκοπικούς λόγους και σε σημαντικό αριθμό ζώων και εκτροφέας ζώων συντροφιάς το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που για εμπορικούς σκοπούς εκτρέφει, αναπαράγει και πωλεί ζώα συντροφιάς.

ιβ) Ιδιοκτήτης είναι κάθε φυσικό πρόσωπο που έχει ένα ζώο συντροφιάς ή έχει δεχθεί να ασχοληθεί με αυτό και είναι υπεύθυνος κατά την έννοια του άρθρου 4 του ν. 2017/1992 (Α΄31) και επιπλέον αναφέρεται ως ιδιοκτήτης στο έγγραφο αναγνώρισης (διαβατήριο). Στην περίπτωση που το ζώο ανήκει σε νομικό πρόσωπο αναφέρεται στο έγγραφο αναγνώρισης (διαβατήριο) και στη διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση δεδομένων η επωνυμία του νομικού προσώπου καθώς και το όνομα του φυσικού προσώπου που έχει οριστεί ως ιδιοκτήτης από το νομικό πρόσωπο.

ιγ) Τσίρκο είναι η προσωρινή υπαίθρια εγκατάσταση, σκηνή ή τέντα, στην οποία πραγματοποιούνται με κερδοσκοπικό σκοπό μουσικοχορευτικές και ακροβατικές παραστάσεις ή άλλου είδους συναφείς εκδηλώσεις για την ψυχαγωγία των ανθρώπων με τη συμμετοχή ή μη ζώων.

ιδ) Θίασος με ποικίλο πρόγραμμα (βαριετέ) είναι ομάδα ατόμων, η οποία σε μόνιμη ή προσωρινή εγκατάσταση πραγματοποιεί με κερδοσκοπικό σκοπό και σε εναλλασσόμενη ακολουθία ψυχαγωγικά προγράμματα, παραστάσεις, διασκεδαστικά μικρά κωμικά θεατρικά δρώμενα, τραγούδια, χορό με ποικίλο περιεχόμενο και με τη συμμετοχή ή μη ζώων.

ιε) Αρμόδιες Αρχές Διαχείρισης της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης καταγραφής των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους είναι οι αρχές εκείνες, που μεριμνούν για την υλοποίηση, τη λειτουργία και την εποπτεία του όλου συστήματος σήμανσης και καταγραφής των των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους.

ιστ) Αρμόδιες Αρχές Εφαρμογής και Ελέγχου των κανόνων προστασίας των ζώων και του συστήματος της καταγραφής των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους είναι οι αρχές εκείνες, που σε επίπεδο Περιφέρειας, Περιφερειακών Ενοτήτων και Δήμων, μεριμνούν για την ορθή εφαρμογή και τον έλεγχο εφαρμογής - σε συνεργασία με τις αρχές της προηγούμενης περίπτωσης ιε`- του συστήματος της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους, καθώς και για την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη τήρησης των κανόνων προστασίας των ζώων.

ιζ) Αρμόδια όργανα για τη βεβαίωση των παραβάσεων είναι τα όργανα που τις διαπιστώνουν κατά την άσκηση των ελεγκτικών καθηκόντων τους και συγκεκριμένα οι υπάλληλοι της Ελληνικής Αστυνομίας, της Δημοτικής Αστυνομίας και άλλων αρμοδίων υπηρεσιών των Δήμων, της Δασικής Υπηρεσίας, των Τελωνείων, των Σταθμών Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου (ΣΥΚΕ), των κτηνιατρικών υπηρεσιών των Περιφερειών και Περιφερειακών Ενοτήτων, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και οι ιδιωτικοί φύλακες θήρας των κυνηγετικών οργανώσεων.

ιη) Αρμόδιος Φορέας Εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση είναι ο κτηνίατρος, που με βάση προβλεπόμενη διαδικασία, με την υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης στη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, πιστοποιείται, αποκτά ειδικό κωδικό πρόσβασης στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση σήμανσης και καταγραφής σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους, διενεργεί τη σήμανση και καταγράφει τα ζώα συντροφιάς και τους ιδιοκτήτες τους στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση, εκδίδει το διαβατήριο του ζώου σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ του Καν. (ΕΕ) 577/2013 και σε κάθε αλλαγή του ιδιοκτήτη ενημερώνει τη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση με τις απαραίτητες πληροφορίες.

Άρθρο 2

Αρμόδιες Αρχές

1. Αρμόδια Αρχή για την προστασία των ζώων και την τήρηση των κανόνων ευζωίας τους είναι η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Αρμόδιες Αρχές Διαχείρισης της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης καταγραφής σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους ορίζονται: α. η Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και

β. η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

2. Αρμόδιες Αρχές Εφαρμογής και Ελέγχου των κανόνων προστασίας των ζώων και του συστήματος της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους, ορίζονται οι κτηνιατρικές υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας και οι κτηνιατρικές υπηρεσίες των Δήμων και όπου αυτές δεν έχουν συσταθεί τα Γραφεία Γεωργικής Ανάπτυξης ή άλλες αρμόδιες υπηρεσίες του οικείου Δήμου. Αρμόδιες αρχές για την εποπτεία της εφαρμογής του προγράμματος περισυλλογής και διαχείρισης των αδεσπότες ζώων συντροφιάς από τους Δήμους ορίζονται οι κτηνιατρικές υπηρεσίες των Περιφερειών της Χώρας και το αρμόδιο τμήμα της Διεύθυνσης Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Υπ.Α.Α.Τ.) που έχει τη συνολική εποπτεία.

3. Αρμόδιος Φορέας Εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση ορίζεται ο κτηνίατρος, που πιστοποιείται με τη νόμιμη διαδικασία και αναφέρεται στο άρθρο 4 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 3

Αρμοδιότητες συστήματος σήμανσης και καταγραφής των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους

1. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου οι Αρμόδιες Αρχές Διαχείρισης της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης καταγραφής των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους του άρθρου 2 του παρόντος νόμου έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

A. Η Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:

α. την εισήγηση για την έκδοση των υπουργικών αποφάσεων, που προβλέπονται στο νόμο αυτόν,

β. την έκδοση εγκυκλίων για την εφαρμογή της ηλεκτρονικής σήμανσης και καταγραφής των σκύλων και γατών και για κάθε θέμα, που αφορά στα ζώα συντροφιάς,

γ. σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων: αα) τον έλεγχο της λειτουργίας της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων, στην οποία καταχωρίζονται τα στοιχεία σήμανσης των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους, ββ) τον εμπλουτισμό με τις απαραίτητες πληροφορίες της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης καταγραφής των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους και τη διαρκή αναβάθμιση της, και γγ) τη χορήγηση κωδικών πρόσβασης στους κτηνιάτρους, που πιστοποιούνται με τη νόμιμη διαδικασία.

B. Η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:

α. Την παροχή της απαραίτητης μηχανογραφικής υποδομής (κεντρικοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές, δίκτυο κ.λπ.) για τη λειτουργία της κεντρικής διαδικτυακής ηλεκτρονικής βάσης, στην οποία καταχωρίζονται τα στοιχεία σήμανσης των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους.

β. Την εξασφάλιση της συνεχούς λειτουργίας, την τεχνική υποστήριξη, τη συντήρηση και την προστασία της μηχανογραφικής υποδομής, που υποστηρίζει το σύστημα.

γ. Την υποχρέωση τήρησης αντιγράφων ασφαλείας, ώστε τα στοιχεία, που καταχωρίζονται στη βάση δεδομένων, να είναι διαθέσιμα για έλεγχο για τρία (3) τουλάχιστον χρόνια.

2. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου οι Αρμόδιες Αρχές Εφαρμογής και Ελέγχου του συστήματος της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους, του άρθρου 2 παράγραφος 2, έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Τη συνεργασία με το Φορέα Εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των σκύλων και γατών για το συντονισμό των ενεργειών τους και την παροχή τεχνικών οδηγιών και κάθε είδους υποστήριξη για την πλήρη και ενιαία εφαρμογή της ηλεκτρονικής σήμανσης και καταγραφής των σκύλων και γατών.

β. Τον έλεγχο και την εποπτεία του Φορέα Εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των σκύλων και γατών.

3. Οι Φορείς Εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους, του άρθρου 2 παράγραφος 3, έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Τη διενέργεια της σήμανσης των σκύλων και γατών με τη χρησιμοποίηση των κατάλληλων μέσων ηλεκτρονικής σήμανσης και την καταχώριση των στοιχείων σήμανσης των ζώων αυτών και των ιδιοκτητών τους στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση και τη διαρκή ενημέρωση της.

β. Τη μέριμνα για την ενημέρωση με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο των ιδιοκτητών για τις υποχρεώσεις τους, όσον αφορά στην εφαρμογή της ηλεκτρονικής σήμανσης των σκύλων και γατών και στις απαιτήσεις του παρόντος νόμου για την ηλεκτρονική σήμανση και την καταγραφή των σκύλων και γατών.

γ. Την έκδοση διαβατηρίου σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) 577/2013 κατά τη σήμανση και την καταγραφή του σκύλου ή της γάτας.

Άρθρο 4

Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση σήμανσης και καταγραφής των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους - Σήμανση, έγγραφο αναγνώρισης (διαβατήριο).

1. Στη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δημιουργείται Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση σήμανσης και καταγραφής των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους. Στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση (Δ.Η.Β.) καταχωρούνται από τους κτηνιάτρους, που έχουν πιστοποιηθεί, τα στοιχεία, που αφορούν στην αναγνώριση των δεσποζόμενων σκύλων και γατών (όπως φύλο, χρώμα, φυλή, στερημένο ή αστείρωτο, αντιλυσσικός εμβολιασμός, θετικό ή αρνητικό στη λείσμανίαση, στοιχεία τοκετών, απώλεια, θάνατος) και τα στοιχεία αναγνώρισης του ιδιοκτήτη τους (φυσικό πρόσωπο) (όπως ονοματεπώνυμο, Αριθμό Φορολογικού Μητρώου, διεύθυνση, τηλέφωνο και αριθμό ταυτότητας ή διαβατηρίου ή ισοδύναμου εγγράφου, όπως δίπλωμα οδήγησης ή ασφαλιστικό βιβλιário). Στην περίπτωση και μόνο που το ζώο ανήκει σε Δήμο, στο Ελληνικό Κέντρο Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Σκύλων Οδηγών και Κινητικότητας Τυφλών και Σκύλων Βοηθών, σε Οργανισμούς έρευνας και διάσωσης, σε Καταστήματα πώλησης ζώων συντροφιάς και σε Εκτροφείς σκύλων ή γατών προστίθεται πεδίο στη Ηλεκτρονική Διαδικτυακή Βάση με την επωνυμία και τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του. Εφόσον το ζώο ανήκει σε εκτροφή ή κατάσταση πώλησης ζώων συντροφιάς προστίθεται επιπλέον πεδίο με τον αριθμό αδείας του. Η πιστοποίηση των κτηνιάτρων πραγματοποιείται με την ηλεκτρονική υποβολή αίτησης στη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τη χορήγηση στον αιτούντα κτηνίατρο κωδικού πρόσβασης στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση. Η πιστοποίηση των κτηνιάτρων των Διευθύνσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας είναι υποχρεωτική. Εξαιρούνται από την πιστοποίηση αυτή και την πρόσβαση στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση οι κτηνίατροι, υπήκοοι κρατών - μελών της ΕΕ, που παρέχουν προσωρινά και περιστασιακά τις κτηνιατρικές υπηρεσίες τους στην Ελλάδα, σύμφωνα με το π.δ. 38/2010 (Α 78).

2. Οι απαιτήσεις για την ηλεκτρονική σήμανση και καταγραφή των στοιχείων των δεσποζόμενων σκύλων και γατών εφαρμόζονται και για την ηλεκτρονική σήμανση και καταγραφή των αδέσποτων σκύλων και γατών.

3.α. Η σήμανση κάθε σκύλου και γάτας είναι υποχρεωτική, συμπεριλαμβανομένων των σκύλων που χρησιμοποιούνται για τη φύλαξη ποιμνίων καθώς και όλων των σκύλων που αναφέρονται στην παράγραφο δ) του άρθρου 1.

Η δαπάνη της σήμανσης και της καταγραφής των δεσποζόμενων σκύλων και γατών βαρύνει τον ιδιοκτήτη τους και των αδέσποτων τον οικείο Δήμο που μπορεί να προμηθεύεται το ηλεκτρονικό μέσο σήμανσης απευθείας από το εμπόριο.

Στην περίπτωση ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων (ΑΜΕΑ με ποσοστό αναπηρίας μεγαλύτερο ή ίσο του 80%, πολύτεκνοι, τρίτεκνοι, μονογονεϊκές οικογένειες, άνεργοι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του Ο.Α.Ε.Δ., οι διαβιούντες με το επίδομα της Πρόνοιας), οι ιδιοκτήτες των σκύλων και γατών επιβαρύνονται με το κόστος μόνο του ηλεκτρονικού μέσου σήμανσης και οι υπόλοιπες υπηρεσίες προσφέρονται αζημίως όταν η σήμανση του ζώου πραγματοποιείται στα κτηνιατρεία ή στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους, των Δήμων, των διαδημοτικών κέντρων και των κτηνιατρικών υπηρεσιών των Περιφερειακών Ενοτήτων και των Περιφερειών της Χώρας.

Για την πραγματοποίηση της ηλεκτρονικής σήμανσης ή την έκδοση διαβατηρίου ο ιδιοκτήτης του δεσποζόμενου σκύλου ή γάτας υποχρεούται να επιδεικνύει στον κτηνίατρο, που έχει πιστοποιηθεί, την αστυνομική του ταυτότητα ή το διαβατήριό του ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο, προκειμένου να επαληθευτούν τα ατομικά του στοιχεία και να αντιστοιχηθεί ο μοναδικός κωδικός σήμανσης του ζώου συντροφιάς με τα ατομικά στοιχεία του ιδιοκτήτη του. Ο διενεργών τη σήμανση πιστοποιημένος κτηνίατρος χορηγεί ατελώς στον ιδιοκτήτη του ζώου βεβαίωση ηλεκτρονικής σήμανσης και καταγραφής, με βάση το υπόδειγμα του Παραρτήματος 1, με τον αριθμό σήμανσης του ζώου, τα χαρακτηριστικά του (φύλο, χρώμα, φυλή) και τα στοιχεία του ιδιοκτήτη (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο και αριθμό ταυτότητας ή διαβατηρίου ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου).

β. Ο Δήμος, προκειμένου να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα και λειτουργία των υποδομών του, που σχετίζονται με τη διαχείριση αδέσποτων και δεσποζόμενων ζώων, επιβάλλει στον ιδιοκτήτη δεσποζόμενου ζώου, μετά από απόφαση του Δημοτικού

Συμβουλίου, τέλος, το οποίο ορίζεται στο ποσό των έξι (6) ευρώ κατ' ελάχιστο, ανά σημεινόμενο ζώο.

Το προαναφερθέν τέλος αποδίδεται από τον ιδιοκτήτη του ζώου εντός δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία σήμανσης και καταγραφής, απευθείας στον οικείο Δήμο.

4. Η σήμανση και η αναγνώριση κάθε σκύλου και γάτας πραγματοποιείται με την τοποθέτηση στην αριστερή εξωτερική πλευρά του τράχηλου του ζώου συστήματος ηλεκτρονικής αναγνώρισης (αποκριτής πομποδέκτης), το οποίο είναι παθητική συσκευή αναγνώρισης ραδιοσυχνότητας μόνο για ανάγνωση, σύμφωνα με το πρότυπο ISO 11784 και τεχνολογίας HDX ή FDX-B και μπορεί να αναγνωστεί από συσκευή ανάγνωσης συμβατή με το πρότυπο ISO 11785 και καταχωρίζεται στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους. Οι διαθέτες του ηλεκτρονικού μέσου σήμανσης, λιανικής ή χονδρικής πώλησης, υποχρεούνται να διαθέτουν στην ελληνική αγορά ηλεκτρονικό μέσο σήμανσης σύμφωνα με τις παραπάνω απαιτήσεις με οδηγίες χρήσης και στην ελληνική γλώσσα.

5. Η ηλεκτρονική σήμανση και καταγραφή και η έκδοση διαβατηρίου σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος III του Κανονισμού (ΕΕ) 577/2013, πραγματοποιούνται από κτηνιάτρους που έχουν πιστοποιηθεί και ασκούν νόμιμα το κτηνιατρικό επάγγελμα στην Ελλάδα.

6. Οι κτηνίατροι, που πραγματοποιούν την ηλεκτρονική σήμανση των σκύλων και γατών, υποχρεούνται να ελέγχουν τη λειτουργικότητα των μέσων ηλεκτρονικής σήμανσης και να χρησιμοποιούν τα μέσα που πληρούν τις απαιτήσεις της παραγράφου 4. Σε περίπτωση καταγγελίας για τη διάθεση ή τη χρησιμοποίηση μέσων ηλεκτρονικής σήμανσης, που δεν πληρούν τις απαιτήσεις της παραγράφου 4, τα πρόσωπα που διαθέτουν ή χρησιμοποιούν αυτά, υποχρεούνται να παρέχουν πλήρη αποδεικτικά στοιχεία για τη συμμόρφωση τους με την παράγραφο 4, στις αρμόδιες αρχές ελέγχου και εφαρμογής του συστήματος του άρθρου 2.

7. Ο ιδιοκτήτης κάθε σκύλου ή γάτας υποχρεούται να ενημερώνει τον κτηνίατρο, που έχει πιστοποιηθεί, για τη μεταβολή των στοιχείων, που έχουν καταχωρηθεί στη βάση δεδομένων και αφορούν είτε τον ίδιο (όπως διεύθυνση, τηλέφωνο, αριθμό ταυτότητας ή διαβατηρίου ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου) είτε τον σκύλο ή γάτα, που έχει δηλώσει στο όνομα του (όπως θάνατος) το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών από τη μεταβολή, με σκοπό να επικαιροποιούνται οι πληροφορίες της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης. Της προθεσμίας αυτής εξαιρείται η απώλεια, η οποία δηλώνεται εντός δύο (2) ημερών, σύμφωνα με την περίπτωση γ της παρ. 1 του άρθρου 5.

Στην περίπτωση αλλαγής ιδιοκτητή είναι απαραίτητη η σχετική επισημείωση στο διαβατήριο του ζώου από τον υπεύθυνο κτηνίατρο του Δήμου ο οποίος μεριμνά και για την σχετική ενημέρωση της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης ατελώς, με εξαίρεση τις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 6.

8. Η συμπλήρωση των στοιχείων του διαβατηρίου του σκύλου ή της γάτας πραγματοποιείται χειρόγραφα. Ο μοναδικός κωδικός της Ηλεκτρονικής Σήμανσης του ζώου εγγράφεται στο διαβατήριο του ζώου χειρόγραφα ή με την ετικέτα ταυτοποίησης (sticker).

9. Για την αναγνώριση των δεσποζόμενων σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους, που φέρουν ηλεκτρονική σήμανση, τον έλεγχο του διαβατηρίου και γενικά για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, οι αρμόδιες αρχές του άρθρου 1 εφοδιάζονται με τους κατάλληλους ανιχνευτές με μέριμνα και δαπάνες τους.

10. Οι αρμόδιες αρχές των παραγράφων ιστ) και ιζ) του άρθρου 1 έχουν πρόσβαση ανάλογα με το αντικείμενο των αρμοδιοτήτων τους στα στοιχεία της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης .

11. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ρυθμίζονται οι όροι δημιουργίας και λειτουργίας της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης, ειδικότερα τα θέματα, που αφορούν στη διαδικασία πιστοποίησης και χορήγησης κωδικού πρόσβασης στους φορείς εκτέλεσης της σήμανσης και καταγραφής των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση, καθώς και κάθε

άλλο θέμα σχετικό με την οργάνωση και τη λειτουργία της βάσης ώστε να διευκολύνονται στο έργο οι αρμόδιες αρχές του άρθρου 1.

12. Οι κτηνίατροι είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν το σύστημα σήμανσης και καταγραφής σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Απαγορεύεται η περίθαλψη σκύλου ή γάτας που δεν έχει έγγραφο αναγνώρισης, δε φέρει σήμανση και δεν έχει καταγραφεί στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με εξαίρεση τα επείγοντα περιστατικά για τα οποία ο κτηνίατρος υποχρεούται άμεσα να ενημερώσει τον οικείο Δήμο και τα αρμόδια αστυνομικά όργανα.

Άρθρο 5

Υποχρεώσεις ιδιοκτητών δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς

1. Ο ιδιοκτήτης σκύλου και γάτας υποχρεούται:

α) να μεριμνά για τη σήμανση και την καταγραφή του ζώου του, καθώς και για την έκδοση διαβατηρίου πριν εγκαταλείψει το ζώο τον τόπο γέννησης του και οπωσδήποτε μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από τη γέννηση αυτού,

β) να μεριμνά για την απόκτηση ζώου συντροφιάς (σκύλος, γάτα) που είναι νομίμως σημασμένο και καταχωρισμένο στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση δεδομένων και να τηρεί, ανάλογα με την περίπτωση απόκτησης του ζώου του, αντίγραφο της δήλωσης υιοθεσίας ή των παραστατικών αγοράς,

γ) να δηλώνει σε κτηνίατρο που έχει πιστοποιηθεί στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση σήμανσης και καταγραφής των σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους την απώλεια του ζώου μέσα σε δύο (2) ημέρες και τη μεταβολή οποιουδήποτε στοιχείου που έχει καταχωρηθεί στη βάση δεδομένων και αφορά είτε στον ίδιο είτε στο σκύλο ή γάτα που έχει δηλώσει στο όνομά του μέσα σε δέκα (10) ημέρες. Ειδικά η αλλαγή ιδιοκτήτη πραγματοποιείται από τον υπεύθυνο κτηνίατρο του Δήμου, ως λεπτομερώς

ορίζεται στην περίπτωση ζ της παρούσας παραγράφου, με εξαίρεση τις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του παρόντος,

δ) να μεριμνά για τον εμβολισμό του ζώου και για την κτηνιατρική εξέταση του και ιδίως για τον αντιλυσσικό εμβολιασμό του. Οι εμβολιασμοί και η κτηνιατρική εξέταση αποδεικνύονται από τις σχετικές εγγραφές στο διαβατήριο του ζώου και από τα ενημερωμένα σχετικά πεδία της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης δεδομένων σκύλων και γατών,

ε) να τηρεί τους κανόνες ευζωίας του ζώου και να μεριμνά για την εξασφάλιση άνετου υγιεινού και κατάλληλου καταλύματος προσαρμοσμένου στο φυσικό τρόπο διαβίωσης του ζώου, που να επιτρέπει να βρίσκεται στη φυσική όρθια στάση, χωρίς να εμποδίζονται οι φυσικές του κινήσεις και η δυνατότητά του για την πραγματοποίηση της απαραίτητης για την υγεία του και την ευζωία του άσκησης,

στ) το διαβατήριο πρέπει να είναι σύμφωνο με το Παράρτημα ΙΙΙ του Κανονισμού ΕΕ 577/2013 και να έχει θεωρηθεί από την αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία του Δήμου και όπου δεν έχει συσταθεί από την κτηνιατρική υπηρεσία της οικείας Περιφερειακής Ενότητας,

ζ) να μην εγκαταλείπει το ζώο του, ενώ σε περίπτωση που επιθυμεί να αποχωριστεί το ζώο συντροφιάς, πρέπει να γνωστοποιεί στην αρμόδια υπηρεσία του Δήμου του τόπου της κατοικίας του την πρόθεση του αυτή και να μεριμνά για την εύρεση ενδιαφερόμενου νέου ιδιοκτήτη σε συνεργασία με τον οικείο Δήμο και τα φιλοζωικά σωματεία της περιοχής. Εφόσον υπάρξει ενδιαφερόμενος νέος ιδιοκτήτης το ζώο υιοθετείται άμεσα μέσω του Δήμου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9, ενώ στην περίπτωση που οι προσπάθειες υιοθεσίας αποβούν άκαρπες, το παραδίδει στο Δήμο. Στη συνέχεια λαμβάνει από τον αρμόδιο υπάλληλο του Δήμου αντίγραφο του πρακτικού παράδοσης- παραλαβής του ζώου, σύμφωνα με το Παράρτημα 2 του παρόντος και από τον αρμόδιο κτηνίατρο του Δήμου ή τον πιστοποιημένο κτηνίατρο που συνεργάζεται με τον Δήμο στα πλαίσια του προγράμματος διαχείρισης αδεσπότεων ζώων, αντίγραφο της μεταβολής της εγγραφής του ζώου του στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση , όπου θα αναφέρεται ο υπεύθυνος του Δήμου και ο

Δήμος ως ιδιοκτήτης του αδέσποτου πλέον ζώου (ΑΦΜ του Δήμου και στα δύο πεδία). Με εξαίρεση τα άτομα που ανήκουν στις ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες ο ιδιοκτήτης που παραδίδει το ζώο του στο Δήμο καταβάλλει μηνιαίως τα έξοδα διατήρησής του μέχρι την υιοθεσία του,

η) να μεριμνά για την υγιεινή του ζώου και να διατηρεί πάντα το χώρο διαμονής του ζώου και τον περιβάλλοντα χώρο καθαρό και να απομακρύνει τα περιττώματα του ζώου, τις τρίχες, τα υπολείμματα τροφής για την αποφυγή ανθυγιεινών καταστάσεων. Να μεριμνά για τον άμεσο καθαρισμό του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου κατά τη διάρκεια του περιπάτου, εκτός αν πρόκειται για σκύλο βοήθειας,

θ) να μεριμνά για τη στείρωσή τους, εφόσον δεν επιθυμεί τη διατήρηση των νεογέννητων ζώων ή δεν έχει εξασφαλίσει τη διάθεσή τους σε νέους ιδιοκτήτες. Στην περίπτωση που επιθυμεί τη διατήρηση των νεογέννητων ή δύναται να τα διαθέσει σε νέους ιδιοκτήτες, πάντα με τη μεσολάβηση του Δήμου, είναι υποχρεωμένος σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία τοκετού να δηλώσει την ημερομηνία και το μέγεθος τοκετοομάδας του δεσποζόμενου σκύλου ή γάτας στην αρμόδια υπηρεσία του Δήμου, ενώ παράλληλα ο πιστοποιημένος κτηνίατρος που παρακολουθεί το ζώο εισάγει τα στοιχεία αυτά στη Διαδικτυακή Βάση Δεδομένων των Ζώων Συντροφιάς του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και στο διαβατήριο του ζώου. Επιβάλλεται ειδικό τέλος αστείρωτου ζώου συντροφιάς που ανέρχεται σε εκατό (100) ευρώ ανά έτος για κάθε αστείρωτο ζώο. Το προαναφερθέν τέλος αποδίδεται από τον ιδιοκτήτη του ζώου απευθείας στον οικείο Δήμο όταν το ζώο συμπληρώσει το πρώτο έτος της ηλικίας του. Οι ιδιοκτήτες που κατέχουν περισσότερα από δύο ζώα συντροφιάς (σκύλος, γάτα) οφείλουν να στερώνουν υποχρεωτικά τα επιπλέον των δύο, με εξαίρεση τους επαγγελματίες εκτροφείς ή πωλητές ζώων συντροφιάς. Τα θηλυκά αστείρωτα ζώα που διατηρούνται από ιδιώτες απαγορεύεται να γονιμοποιούνται πριν από το δεύτερο οιστρικό κύκλο και σε καμία περίπτωση πριν από την παρέλευση εννέα μηνών από τον τελευταίο τοκετό. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή μετά το 9ο έτος της ηλικίας του ζώου και καθορίζεται ανώτατος αριθμός γεννών μέχρι τρεις (3) στη διάρκεια ζωής του ζώου.

Στην περίπτωση που ο ιδιοκτήτης αστείρωτου ζώου θελήσει να αποχωριστεί το ζώο του πριν να ολοκληρωθεί ο κύκλος της ζωής του, έχει τη δυνατότητα αυτή σύμφωνα

με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 περίπτωση ζ του άρθρου 5, υπό τον όρο ότι δεν μπορεί να διατηρεί στο εξής αστείρωτα ζώα,

ι) να προσκομίζει ή αποστέλλει ταχυδρομικά, επί αποδείξει, στον οικείο Δήμο αντίγραφο του πιστοποιητικού ηλεκτρονικής σήμανσης του ζώου του.

2. Ο ιδιοκτήτης του ζώου συντροφιάς ευθύνεται για οποιαδήποτε βλάβη ή ζημιά, που προκαλείται από το ζώο, σύμφωνα με το άρθρο 924 Α.Κ. Για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, εκτός από εκείνα της παραγράφου 5 του άρθρου 9, η αντίστοιχη ευθύνη βαρύνει τον οικείο Δήμο.

3. Ειδικά ο ιδιοκτήτης σκύλου: α) μεριμνά για να γίνεται ο περίπατος σκύλων πάντα με συνοδό, β) οφείλει να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να μην εξέρχεται ελεύθερα ο σκύλος του από το χώρο της ιδιοκτησίας του και εισέρχεται σε χώρους άλλων ιδιοκτησιών ή σε κοινόχρηστους χώρους.

γ) για την αποφυγή ατυχημάτων υποχρεούται κατά τη διάρκεια του περιπάτου να κρατάει το σκύλο του δεμένο πάντα με λουρί και να βρίσκεται σε μικρή απόσταση από αυτόν. Η ίδια υποχρέωση ισχύει και για τον οποιονδήποτε συνοδό του ζώου, πέραν του ιδιοκτήτη του. Επιπλέον ο ιδιοκτήτης σκύλων οι οποίοι ανήκουν σε μια από τις φυλές του Παραρτήματος 4 του παρόντος επιβάλλεται κατά τη διάρκεια του περιπάτου και εν γένει κατά την έξοδο να τους φορά το κατάλληλο για τη φυλή και την ηλικία φίμωτρο.

4. Ο ιδιοκτήτης κυνηγετικού σκύλου κατά τη διάρκεια του κυνηγιού ή την οποιαδήποτε μετακίνηση του μαζί με το σκύλο του για το σκοπό αυτόν έχει την υποχρέωση να φέρει μαζί του ενημερωμένο το διαβατήριο του σκύλου του. Οι υποχρεώσεις των περιπτώσεων α' και β' της προηγούμενης παραγράφου δεν ισχύουν για τους σκύλους βοήθειας, καθώς και για τους σκύλους φύλαξης ποιμνίων, τους κυνηγετικούς σκύλους και τους σκύλους έρευνας και διάσωσης κατά τη διάρκεια της φύλαξης του ποιμνίου, του κυνηγιού, της εκπαίδευσης και της έρευνας και διάσωσης, αντίστοιχα.

5. Αφαιρείται η άδεια κυνηγιού από κυνηγό, του οποίου οι σκύλοι, δεν έχουν σημανθεί σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 1 και δεν έχει εγγραφεί χειρόγραφα ή με την ετικέτα ταυτοποίησης, ο αριθμός της σήμανσης στο διαβατήριο του ζώου, μέχρι να σημανθεί το συγκεκριμένο ζώο. Τα μέσα μεταφοράς, που χρησιμοποιούνται στην περίπτωση αυτή, πρέπει να είναι κατάλληλα με επαρκή χώρο, φωτισμό και αερισμό και να ικανοποιούν τις φυσιολογικές ανάγκες του ζώου.

6. Πέραν των περιοχών που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 57 του ν. 2637/1998 «Σύσταση Οργανισμού Πιστοποίησης Λογαριασμών, Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, Οργανισμού Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων, Γενικών Διευθυντών και θέσεων προσωπικού, στο Υπουργείο Γεωργίας και «Εταιρείας Αξιοποίησης Αγροτικής Γης» Α.Ε. και άλλες διατάξεις» (Α' 200) σε ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές επιτρέπεται να καθορίζονται περιορισμένοι χώροι εκγύμνασης σκύλων, καθώς και να διεξάγονται αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών με όρους και προϋποθέσεις, που καθορίζονται και στις δύο περιπτώσεις με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

7. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 9, απαγορεύεται η δημοσίευση αγγελιών για ζώα συντροφιάς προς πώληση, υιοθεσία ή δωρεάν παραχώρηση σε έντυπα, φυλλάδια, τοιχοκολλήσεις ή σε ιστοσελίδες και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Εξαιρείται η πώληση ζώων συντροφιάς για τα οποία αναφέρεται ο αριθμός της ηλεκτρονικής σήμανσης τους, καθώς και ο αριθμός άδειας εκτροφής τους ή του καταστήματος πώλησής τους.

8.α. Απαγορεύεται να εισάγονται ή να εισέρχονται στα πλαίσια του ενδοεθνικού εμπορίου στην Ελλάδα ζώα συντροφιάς, που δεν έχουν ηλεκτρονική σήμανση. Τα στοιχεία σήμανσης των εισερχόμενων ζώων (κωδικός σήμανσης και όνομα εμπόρου/εισαγωγέα) από χώρες εκτός Ε.Ε. καταγράφονται στα σημεία εισόδου στην Ελλάδα και ενημερώνεται απευθείας η σχετική ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

β. Απαγορεύεται η αφαίρεση του μέσου ηλεκτρονικής σήμανσης από τον ιδιοκτήτη του σκύλου ή της γάτας (με σκοπό να αποτραπούν φαινόμενα εγκατάλειψης ζώου) ή από άλλο πρόσωπο ή από κτηνίατρο (με σκοπό την αποτροπή παράνομου σκοπού).

Άρθρο 6

Εκτροφή, αναπαραγωγή και εμπορία ζώων συντροφιάς

1. Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που για εμπορικούς σκοπούς εκτρέφει, αναπαράγει ή πωλεί ζώα συντροφιάς, καθώς και το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διατηρεί εκπαιδευτήριο σκύλων οφείλει να εφοδιάζεται με αντίστοιχη άδεια που εκδίδεται από την αρμόδια Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, στην οποία έχει την έδρα του και να υπόκειται στον έλεγχο της αρχής αυτής. Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που για εμπορικούς σκοπούς εκτρέφει, αναπαράγει ή πωλεί ζώα συντροφιάς οφείλει επιπρόσθετα να συμμορφώνεται με τους όρους, που προβλέπονται στο π.δ. 184/1996. Για τη χορήγηση άδειας εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας ζώων συντροφιάς καθώς και της άδειας εκπαιδευτηρίου σκύλων, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο υποχρεούται να διαθέτει κατάλληλες εγκαταστάσεις και να τηρεί τους κανόνες ευζωίας, τους κανόνες ασφάλειας και τους κανόνες παροχής κατάλληλης κτηνιατρικής αντίληψης των ζώων.

Οι εκτρεφόμενοι, αναπαραγόμενοι ή οι προς πώληση σκύλοι και γάτες διαθέτουν διαβατήριο σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) 577/2013, σημαίνονται υποχρεωτικά και καταχωρούνται στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση του άρθρου 4. Όταν εκτρέφεται έστω και ένας θηλυκός σκύλος αναπαραγωγής για εμπορικούς σκοπούς, απαιτείται υποχρεωτικά η έκδοση άδειας εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας ζώων συντροφιάς. Για κάθε ζώο που πωλείται από εκτροφέα ή κατάστημα πώλησης ζώων συντροφιάς ο υπεύθυνος της επιχείρησης υποχρεούται εντός επτά (7) ημερών από την πώληση να δηλώσει τις αλλαγές σε πιστοποιημένο κτηνίατρο ο οποίος μεριμνά για την επικαιροποίηση των στοιχείων της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης και για την ενημέρωση του διαβατηρίου του ζώου με σχετική επισημείωση.

Για κάθε θηλυκό ζώο αναπαραγωγής τηρούνται μητρώα. Θηλυκοί σκύλοι αναπαραγωγής δεν γονιμοποιούνται πριν από το δεύτερο οιστρικό κύκλο και σε καμία περίπτωση πριν από την παρέλευση εννέα μηνών από τον τελευταίο τοκετό. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή μετά το 9ο έτος της ηλικίας του ζώου.

2. Δεν επιτρέπεται να επιλέγονται για αναπαραγωγή ζώα συντροφιάς, που τα ανατομικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς τους μπορεί, ανάλογα με το είδος και τη φυλή, να αποδειχθούν βλαβερά για την υγεία και ευζωία του αναπαραγωγικού ζώου συντροφιάς και των απογόνων του.

3. Απαγορεύεται:

α) η πώληση σκύλων και γατών σε υπαίθριους δημόσιους χώρους, συμπεριλαμβανόμενων των υπαίθριων αγορών,

β) η πώληση σκύλων και γατών με ηλικία μικρότερη των δέκα (10) εβδομάδων,

γ) η εισαγωγή, το ενδοενοσιακό εμπόριο και η εμπορία σκύλων που είναι ακρωτηριασμένοι,

δ) η αναπαραγωγή σκύλων που είναι ακρωτηριασμένοι.

4. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του τυχόν συναρμόδιου Υπουργού, η οποία εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζονται η διαδικασία για τη χορήγηση άδειας εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας ζώων συντροφιάς καθώς και άδειας εκπαιδευτηρίου σκύλων. Με την ίδια ως άνω απόφαση ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι χώροι εκτροφής, αναπαραγωγής, εμπορίας και εκπαίδευσης των ζώων συντροφιάς, οι συνθήκες ευζωίας, ο αναγκαίος εξοπλισμός ανά είδος ζώου, η αρμόδια αρχή ελέγχου, η διαδικασία ελέγχου και οι κυρώσεις, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

5. Τα καταστήματα πώλησης σκύλων και γατών υποχρεούνται να τηρούν ενημερωμένα αρχεία με πλήρη στοιχεία ιχνηλασιμότητας των ζώων που εισάγονται από τρίτες χώρες, εισέρχονται στα πλαίσια ενδοενωσιακού εμπορίου από άλλα κράτη-μέλη ή διατίθενται από εκτροφείς ή εισαγωγείς ή/και εμπόρους. Τα αρχεία αυτά βρίσκονται διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή για έλεγχο.

6. Κατά την πώληση ενός ζώου, υπογράφεται η «Δήλωση Αγοράς ζώου», μεταξύ του πωλητή και του αγοραστή-νέου ιδιοκτήτη, σύμφωνα με το υπόδειγμα «Δήλωση Αγοράς ζώου» του Παραρτήματος 5 του παρόντος.

Άρθρο 7

Διοργάνωση εκθέσεων με ζώα συντροφιάς (σκύλοι, γάτες)

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 112 έως και 116 του ν. 4512/2018 (Α' 5), το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που διοργανώνει εκθέσεις με ζώα συντροφιάς, οφείλει να εφοδιάζεται με σχετική άδεια, η οποία εκδίδεται από την αρμόδια υπηρεσία Κτηνιατρικής του οικείου Δήμου και όπου αυτή δεν έχει συσταθεί από την αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.

2. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης τα ζώα συντροφιάς πρέπει να βρίσκονται υπό την άμεση επίβλεψη του ιδιοκτήτη, ή συνοδού τους, ο οποίος οφείλει να μην τους προξενεί φόβο ή πόνο. Ζώα συντροφιάς, που εκδηλώνουν χωρίς αιτία επιθετική συμπεριφορά προς τα άλλα ζώα ή τον άνθρωπο, φέρουν υποχρεωτικά φίμωτρο ή απομακρύνονται από την έκθεση. Η παρουσία κτηνιάτρου είναι υποχρεωτική σε όλη τη διάρκεια της έκθεσης.

3. Τα ζώα συντροφιάς, που συμμετέχουν σε εκθέσεις, πρέπει να έχουνσημανθεί και καταγραφεί και οι συνοδοί τους να φέρουν το διαβατήριο τους, από το οποίο να προκύπτει ότι είναι εμβολιασμένα και ότι έχουν υποβληθεί σε πρόσφατο αποπαρασιτισμό.

4. Απαγορεύεται η συμμετοχή ακρωτηριασμένων ζώων σε κάθε είδους εκθέσεις.

Άρθρο 8

Διατήρηση ζώων συντροφιάς σε κατοικίες, δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους

1. Επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς σε κάθε κατοικία. Στις πολυκατοικίες, που αποτελούνται από δύο διαμερίσματα και πάνω, επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς σε κάθε διαμέρισμα με την προϋπόθεση ότι αυτά: α) διαμένουν στο ίδιο διαμέρισμα με τον ιδιοκτήτη τους, β) δεν παραμένουν μόνιμα στις βεράντες ή στους ανοιχτούς χώρους του διαμερίσματος, ιδίως κατά τη διάρκεια της νύχτας, γ) η παραμονή στα διαμερίσματα πολυκατοικιών τελεί υπό την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων ευζωίας, των υγειονομικών διατάξεων και των αστυνομικών διατάξεων περί κοινής ησυχίας, και δ) οι σκύλοι ή γάτες έχουν ελεγχθεί ηλεκτρονικά, έχουν σημαθεί, καταγραφεί και φέρουν διαβατήριο σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) 577/2013.

Δεν μπορεί να απαγορευθεί η διατήρηση ζώων συντροφιάς με τον κανονισμό της πολυκατοικίας, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου. Με τον ίδιο κανονισμό μπορεί να περιορίζεται ο μέγιστος αριθμός των ζώων, που επιτρέπονται, στα δύο (2) ζώα ανά διαμέρισμα.

2. Επιτρέπεται η διατήρηση ζώων συντροφιάς, που έχουν σημαθεί και καταχωρισθεί νομίμως και φέρουν διαβατήριο, στις μονοκατοικίες με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες καλής μεταχείρισης και ευζωίας των ζώων, καθώς και οι ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας.

3. Απαγορεύεται η διατήρηση και παραμονή ζώων συντροφιάς σε κοινόχρηστους χώρους της πολυκατοικίας. Επιτρέπεται όμως στην πυλωτή, στην ταράτσα, στον ακάλυπτο χώρο και στον κήπο εφόσον αυτοί είναι περιφραγμένοι και εφόσον υφίσταται η ομόφωνη απόφαση της γενικής συνέλευσης των ιδιοκτητών και τηρούνται οι όροι ευζωίας. Η ως άνω απόφαση της γενικής συνέλευσης δεν απαιτείται εφόσον πρόκειται για σκύλους βοήθειας, σκύλους οδηγούς τυφλών, σκύλους βοήθειας και θεραπείας (Ν. 3868/2010, ΦΕΚ Α' 129).

4. Οι ανωτέρω αριθμητικοί περιορισμοί ισχύουν μόνο για σκύλους και γάτες. Για τα λοιπά ζώα συντροφιάς, πρέπει να τηρούνται οι όροι της παραγράφου 2.

5. α) Σε κάθε διαμέρισμα πολυκατοικίας επιτρέπεται η διατήρηση ενός (1) σκύλου ή γάτας ανά τριάντα (30) τετραγωνικά μέτρα. Επιπλέον σε περίπτωση που ο αριθμός των σκύλων και γατών είναι μεγαλύτερος από δύο (2), ο ιδιοκτήτης οφείλει να τα δηλώσει στις αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες και στις αρμόδιες υπηρεσίες δημόσιας υγείας του Δήμου και όπου δεν υπάρχουν, στις αντίστοιχες κτηνιατρικές υπηρεσίες και υπηρεσίες δημόσιας υγείας της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.

β) Σε κάθε μονοκατοικία επιτρέπεται η διατήρηση ενός (1) σκύλου ή γάτας ανά είκοσι (20) τετραγωνικά μέτρα. Επιπλέον σε περίπτωση που ο αριθμός των σκύλων και γατών είναι μεγαλύτερος από πέντε (5), ο ιδιοκτήτης οφείλει να τα δηλώσει στις αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες και στις αρμόδιες υπηρεσίες δημόσιας υγείας του Δήμου και όπου δεν υπάρχουν, στις αντίστοιχες κτηνιατρικές υπηρεσίες και υπηρεσίες δημόσιας υγείας της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.

Άρθρο 9

Περισυλλογή και διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς (σκύλοι, γάτες)

1. Οι Δήμοι υποχρεούνται να μεριμνούν για την περισυλλογή και τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, σύμφωνα με το παρόν άρθρο. Η αρμοδιότητα αυτή μπορεί να ασκείται και από συνδέσμους Δήμων. Οι Δήμοι δύνανται να επικουρούνται από φιλοζωικά σωματεία ή ενώσεις αφού προηγηθεί σχετική σύμβαση με τον αρμόδιο Δήμο, ο οποίος έχει τη συνολική εποπτεία των αδέσποτων ζώων συντροφιάς εντός των διοικητικών του ορίων. Στην ανωτέρω σύμβαση αναφέρονται οι αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται από το Δήμο στα φιλοζωικά σωματεία ή ενώσεις. Ειδικότερα η εφαρμογή του συστήματος σήμανσης και καταγραφής, η υιοθεσία και η εν γένει εποπτεία της διαχείρισης των αδεσπώτων ζώων συντροφιάς ασκούνται από τους Δήμους και δεν μεταβιβάζονται. Τα κατά τα ως άνω φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις προκειμένου να συνάψουν σύμβαση υποχρεούνται να είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο φιλοζωικών σωματείων ή ενώσεων του Υπουργείου Αγροτικής

Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ανάλογα με τις δράσεις με τις οποίες επικουρούν το Δήμο πρέπει να διαθέτουν κατάλληλη υποδομή, συνιστάμενη στην ύπαρξη νομίμως λειτουργούντων σχετικών εγκαταστάσεων, ή κατάλληλων οχημάτων μεταφοράς ζώων και ανθρώπινο δυναμικό με εμπειρία στο χειρισμό των ζώων.

Στο ανωτέρω μητρώο φιλοζωικών σωματείων και ενώσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εγγράφονται αποκλειστικά φιλοζωικά σωματεία ή ενώσεις που έχουν συσταθεί και λειτουργούν νομίμως σύμφωνα με το άρθρα 78 έως 107 του Α.Κ. και η εγγραφή τους ανανεώνεται κάθε δύο χρόνια.

2. Για τον παραπάνω σκοπό κάθε Δήμος ή όμοροι ή συνεργαζόμενοι Δήμοι ιδρύουν και λειτουργούν δημοτικά ή διαδημοτικά κτηνιατρεία και καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς, επιτρεπομένης της συνεργασίας με ενδιαφερόμενα φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις ή και εθελοντές φιλόζωους, σε ιδιόκτητους ή μισθωμένους ή παραχωρούμενους από το Δημόσιο, την Περιφέρεια ή από ιδιώτες χώρους. Στους Δήμους είναι δυνατόν να παρέχεται και οικονομική ενίσχυση από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς για τη δημιουργία και λειτουργία καταφυγίων.

Τα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς, είτε ανήκουν στους Δήμους είτε στα φιλοζωικά σωματεία ή ενώσεις αποτελούν χώρους προσωρινής παραμονής και περίθαλψης, διαθέτουν το κατάλληλο κτηνιατρικό προσωπικό (1 κτηνίατρος ανά 50 ζώα), την τεχνική υποδομή, τις εγκαταστάσεις και τον αναγκαίο εξοπλισμό, και διαθέτουν άδεια σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί ίδρυσης και λειτουργίας για τα ενδιαίτηματα ζώων του ν. 604/1977 και του π.δ. 463/1978. Ο έλεγχος τήρησης των όρων λειτουργίας τους ασκείται από τις αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες των Περιφερειών και των Περιφερειακών Ενοτήτων , σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 604/1977. Τα προβλεπόμενα από την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου διοικητικά πρόστιμα καθορίζονται από 1.000 έως 10.000 ευρώ.

3. Για την περισυλλογή των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, συγκροτούνται συνεργεία από άτομα κατάλληλα εκπαιδευμένα και έμπειρα στην αιχμαλωσία ζώων συντροφιάς. Τα άτομα που συγκροτούν τα ανωτέρω συνεργεία είναι είτε μέλη επαγγελματικού σωματείου εκπαιδευτών σκύλων, είτε δημοτικοί υπάλληλοι, οι οποίοι υποχρεωτικά έχουν εκπαιδευτεί κατάλληλα με μέριμνα του οικείου Δήμου. Η εκπαίδευση των

μελών των συνεργείων υλοποιείται με συμμετοχή σε σεμινάρια που οργανώνονται και διεξάγονται από τους Δήμους ή άλλους κρατικούς φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων με τη συνεργασία των νόμιμων επαγγελματικών σωματείων εκπαιδευτών σκύλων της Χώρας. Τα συνεργεία αυτά ελέγχονται για το έργο τους, ως προς τις επιτρεπόμενες μεθόδους σύλληψης και περισυλλογής των ζώων αυτών, από κτηνίατρο της αρμόδιας υπηρεσίας Κτηνιατρικής του Δήμου και, όπου αυτή δεν έχει συσταθεί, από κτηνίατρο των κτηνιατρικών υπηρεσιών της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας. Η εποπτεία και ο έλεγχος πραγματοποιείται βάσει ανάλυσης κινδύνου.

4. α) Τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, που περισυλλέγονται, οδηγούνται στα υπάρχοντα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς, στα δημοτικά κτηνιατρεία ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, σε ιδιωτικές κτηνιατρικές κλινικές ή για βραχεία νοσηλεία και σε ιδιωτικά κτηνιατρεία, που διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή και μπορούν να φιλοξενήσουν προσωρινά και για εύλογο χρονικό διάστημα τα προς περίθαλψη ζώα, μέχρι την αποθεραπεία τους. Εν συνεχεία υποβάλλονται σε κτηνιατρική εξέταση, στερώνονται, σημαίνονται με ηλεκτρονική σήμανση ως αδέσποτα και καταγράφονται στη διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση.

β) Αν διαπιστωθεί από την κτηνιατρική εξέταση ότι είναι τραυματισμένα ή πάσχουν από ιάσιμο νόσημα, υποβάλλονται στην κατάλληλη θεραπευτική αγωγή.

γ) Αν διαπιστωθεί από την κτηνιατρική εξέταση:

αα) ότι είναι επικίνδυνα ζώα συντροφιάς σύμφωνα με τον ορισμό της παραγράφου στ. του άρθρου 1 τότε ο υπεύθυνος για τη διαχείριση αδεσπώτων κτηνίατρος του Δήμου συντάσσει σχετική γνωμάτευση και κατά περίπτωση παραπέμπεται στις αρμόδιες τριμελείς επιτροπές της παραγράφου 12 προκειμένου να αποφασίσουν,

ββ) ότι πάσχουν από ανίατη ασθένεια ή ότι είναι πλήρως ανίκανα να αυτοσυντηρηθούν λόγω γήρατος ή αναπηρίας και η διατήρησή τους στη ζωή είναι πρόδηλα αντίθετη με τους κανόνες ευζωίας τους και αρνηθούν τα φιλοζωικά σωματεία της περιοχής ή της οικείας Περιφέρειας ή εν γένει της Επικράτειας να

αναλάβουν τη φροντίδα, εποπτεία και υιοθεσία σε φυσικά πρόσωπα, κατά προτίμηση μέλη τους, με απόφαση της επιτροπής της παραγράφου 12α) του παρόντος άρθρου υποβάλλονται σε ευθανασία. Σε κάθε περίπτωση τα ζώα αυτά για λόγους ευζωίας δεν επανατοποθετούνται στο φυσικό περιβάλλον.

5. Αδέσποτα ζώα συντροφιάς, που περισυλλέγονται, και διαπιστώνεται από τη σήμανση τους ότι έχουν ιδιοκτήτη, που έχει δηλώσει ή αμέλησε να δηλώσει την απώλεια τους, επιστρέφονται σε αυτόν αφού προηγουμένως επιβληθούν οι προβλεπόμενες κυρώσεις για την περίπτωση μη εμπρόθεσμης δήλωσης απώλειας δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς.

6. Αδέσποτα ζώα συντροφιάς, που περισυλλέγονται, και διαπιστώνεται ότι είναι υγιή ή έχουν πλέον αποθεραπευθεί, καθώς και τα προερχόμενα από παράδοση από τον ιδιοκτήτη τους μπορούν να υιοθετούνται από ενήλικα άτομα. Αρμόδιοι για την υιοθεσία αδεσπότην ζώων σύμφωνα με την παρ. 1 του παρόντος άρθρου είναι οι Δήμοι. Οι Δήμοι για το σκοπό αυτό είναι υποχρεωμένοι να ενημερώνουν τους δημότες τους με σχετικές αναρτήσεις στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου και με κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο.

Οι Δήμοι, οι Περιφερειακές Ενότητες και οι Περιφέρειες δημιουργούν δίκτυο ενημέρωσης των πολιτών για τα ζώα που διατίθενται προς υιοθεσία.

Τα φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές ενώσεις επικουρούν το έργο των Δήμων ενημερώνοντας τα μέλη τους και ευρύτερα το κοινό με σκοπό την εξεύρεση ενδιαφερόμενων ατόμων τα οποία θα υιοθετήσουν αδέσποτα ζώα.

7. Απαγορεύεται το εμπόριο αδεσπότην ζώων των Δήμων. Το φυσικό πρόσωπο που επιθυμεί να υιοθετήσει αδέσποτο ζώο συντροφιάς απευθύνεται στο Δήμο στον οποίο ανήκει το ζώο. Το ζώο υιοθετείται εφόσον το φυσικό πρόσωπο σωρευτικά πληροί τα παρακάτω: i) είναι ενήλικο, ii) δεν έχει εγκαταλείψει κατά το παρελθόν ζώο συντροφιάς, iii) δεν έχει υιοθετήσει στο παρελθόν ζώο σε οποιοδήποτε Δήμο της Χώρας και το έχει μεταβιβάσει καθοιονδήποτε τρόπο, και iv) υπάρχει η σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας επιτροπής της παραγράφου 12 του παρόντος άρθρου.

Το φυσικό πρόσωπο που υιοθετεί αδέσποτο ζώο απαλλάσσεται από όλα τα σχετικά τέλη.

Ζώο συντροφιάς (σκύλος ή γάτα) πριν παραδοθεί στο φυσικό πρόσωπο που το υιοθετεί πρέπει να διασφαλίζεται ότι: α) έχει σημειωθεί και καταγραφεί στη διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση, β) έχει ενημερωθεί το διαβατήριό του κατάλληλα με όλα τα προβλεπόμενα από τον Καν. (ΕΕ) αριθ. 577/2013 στοιχεία, και γ) ο ιδιοκτήτης υπογράφει το διαβατήριο παρουσία του υπευθύνου κτηνιάτρου σύμφωνα με το άρθρο 22 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 576/2013.

Επιπλέον τα αδέσποτα ζώα για να υιοθετηθούν πρέπει να διασφαλίζεται ότι έχουν προηγουμένως στειρωθεί σύμφωνα με την παράγραφο 4α) του παρόντος άρθρου, με εξαίρεση τα ζώα που προέρχονται από παράδοση από τον ιδιοκτήτη τους και υιοθετούνται άμεσα από το Δήμο ή ο υπεύθυνος κτηνίατρος του Δήμου κρίνει ότι δεν ενδείκνυται η στειρώσή τους.

Κατά την παράδοση ενός ζώου για υιοθεσία υπογράφεται η «Δήλωση Υιοθεσίας Ζώου» μεταξύ του υπευθύνου του Δήμου και του νέου ιδιοκτήτη, σύμφωνα με το Υπόδειγμα «Δήλωση Υιοθεσίας Ζώου» του Παραρτήματος 3 του παρόντος.

Σε περίπτωση που ο ιδιοκτήτης υιοθετημένου ζώου (πρώην αδεσπότη) δεν επιθυμεί ή δε δύναται να κατέχει πλέον το ζώο αυτό, το επιστρέφει στο Δήμο από τον οποίο το υιοθέτησε, χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση.

8. Στην περίπτωση υιοθεσίας των αδέσποτων ζώων συντροφιάς του Δήμου από ενδιαφερόμενο ιδιοκτήτη, φυσικό πρόσωπο που δεν είναι μόνιμος κάτοικος της Ελλάδας η υιοθεσία πραγματοποιείται με την αυτοπρόσωπη παρουσία του και μόνο. Το ζώο παραδίδεται μετά την υπογραφή της Δήλωσης Υιοθεσίας από τον ιδιοκτήτη και τον υπεύθυνο του Δήμου, εφόσον πληρούνται και εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 7 του παρόντος άρθρου.

9. Ζώα συντροφιάς ηλικίας μικρότερης των τεσσάρων (4) μηνών, που δεν έχουν υιοθετηθεί, παραμένουν προσωρινά στα καταφύγια ζώων, που διατηρούν οι Δήμοι ή τα Διαδημοτικά Κέντρα και τα συνεργαζόμενα με τους φορείς αυτούς φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις ως τη συμπλήρωση της ηλικίας των τεσσάρων (4) μηνών, έχοντας την απαραίτητη κτηνιατρική φροντίδα. Οι Δήμοι οφείλουν να μεριμνούν για την κατά προτεραιότητα υιοθεσία των ζώων αυτών επειδή το φυσικό περιβάλλον δεν είναι οικείο στα ζώα αυτά.

Ζώα συντροφιάς που δεν έχουν υιοθετηθεί και σύμφωνα με γνωμάτευση του κτηνίατρου κρίνονται ότι είναι υγιή, επανεκτάσσονται άμεσα στο οικείο τους περιβάλλον, μετά από απόφαση της Επιτροπής παρακολούθησης της περίπτωσης α) της παραγράφου 12, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου που περισυλλέγησαν, αφού προηγουμένως ελεγχθεί ότι έχουν σημανθεί και καταγραφεί ηλεκτρονικά και ότι έχουν υποβληθεί σε αποπαρασίτωση, εμβολιασμό και στείρωση.

10. Για την επαναφορά στο φυσικό περιβάλλον των αδέσποτων ζώων συντροφιάς λαμβάνεται υπόψη η πυκνότητα του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων στην περιοχή που επαναφέρονται. Την ευθύνη για την επίβλεψη και τη φροντίδα των επανεκτασσόμενων αδέσποτων ζώων έχουν, οι Δήμοι οι οποίοι επικουρούνται από τα φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις.

Με απόφαση του Δημάρχου μετά από εισήγηση της επιτροπής της περίπτωσης α) της παραγράφου 12 οριοθετούνται οι περιοχές επανένταξης των αδεσπώτων ζώων συντροφιάς στο φυσικό ή οικείο περιβάλλον και καθορίζονται τα σημεία παροχής σε αυτά τροφής και ύδατος. Με απόφαση της επιτροπής της περίπτωσης α) της παραγράφου 12 ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες προσδιορισμού της πυκνότητας του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων στην περιοχή που αυτά επαναφέρονται, καθώς και οι λεπτομέρειες επαναφοράς τους.

Δεν απαγορεύεται η παροχή τροφής και νερού σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς από φιλόζωους πολίτες, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες καθαριότητας και υγιεινής.

Δεν επιτρέπεται επαναφορά σε απόσταση πεντακοσίων (500) μέτρων περιμετρικά από νοσοκομεία, σχολεία, αθλητικά κέντρα, αυτοκινητόδρομους ταχείας κυκλοφορίας, από χώρους αποβίβασης και επιβίβασης ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών στα λιμάνια, στα αεροδρόμια, στους σιδηροδρομικούς σταθμούς, από περιφραγμένους αρχαιολογικούς χώρους, από περιφραγμένους χώρους του Οργανισμού Κεντρικών Αγορών και Αλιείας Α.Ε. και της Κεντρικής Αγοράς Θεσσαλονίκης ΑΕ καθώς και από χώρους σφαγείων ή όπου συγκεντρώνονται ή υπάρχουν σκουπίδια.

11. Οι στείρωσεις σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς, όπως επίσης και η σήμανση και η καταγραφή τους πραγματοποιούνται δωρεάν και από εθελοντές επαγγελματίες κτηνιάτρους, που έχουν την Ελληνική υπηκοότητα ή την υπηκοότητα ενός από τα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι οποίοι συγκεντρώνουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις, προκειμένου να μπορούν να ασκήσουν νόμιμα το επάγγελμα του κτηνιάτρου στην Ελλάδα. Εθελοντές κτηνίατροι που μετακινούνται προς τη Χώρα, προκειμένου να ασκήσουν το επάγγελμα του κτηνιάτρου προσωρινά ή περιστασιακά, πραγματοποιούν μόνο στείρωσεις και σήμανση αδέσποτων ζώων.

Στους εθελοντές κτηνιάτρους για την πραγματοποίηση των στείρωσεων, της σήμανσης και της καταγραφής των αδέσποτων ζώων συντροφιάς μπορεί να παραχωρούνται οργανωμένοι και κατάλληλοι χώροι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού υπό την εποπτεία των κτηνιατρικών υπηρεσιών της οικείας Περιφέρειας. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τυχόν συναρμόδιων υπουργών καθορίζονται οι προδιαγραφές των εγκαταστάσεων αυτών, ο εξοπλισμός τους, η χρονική διάρκεια διάθεσής τους, η διαδικασία διάθεσης και κάθε σχετικό θέμα.

Η στείρωση, σήμανση και καταγραφή των αδέσποτων ζώων συντροφιάς μπορεί να πραγματοποιείται υπό την εποπτεία των Δήμων και σε κινητές εγκαταστάσεις κατάλληλες για άσκηση κτηνιατρικών πράξεων, που διαθέτουν οι εθελοντές κτηνίατροι, υπό την προϋπόθεση για την περίπτωση της στείρωσης ότι υπάρχει πρόβλεψη και έχει εξασφαλιστεί η διάθεση κατάλληλων καταφυγίων ή κτηνιατρικών κλινικών για τη μετεγχειρητική τους αποθεραπεία. Για τις κινητές εγκαταστάσεις παροχής κτηνιατρικών πράξεων χορηγείται άδεια λειτουργίας από την αρμόδια υπηρεσία Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, όπου πρόκειται να δραστηριοποιηθούν. Οι προδιαγραφές των κινητών μονάδων ορίζονται με απόφαση της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

12. α) Σε κάθε Δήμο συγκροτείται με απόφαση του Δημάρχου πενταμελής επιτροπή παρακολούθησης και ελέγχου του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς δηλαδή της περισυλλογής, της σήμανσης και καταγραφής, της αποθεραπείας, του εμβολιασμού, της στείρωσης, της υιοθεσίας ή της επανένταξης

τους, τα δύο μέλη της οποίας ορίζονται μετά από δημόσια πρόσκληση από τα φιλοζωικά σωματεία και τις ενώσεις που λειτουργούν νόμιμα και εδρεύουν στο Δήμο ή στην οικεία Περιφερειακή Ενότητα.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν φιλοζωικά σωματεία στο Δήμο ή στην οικεία Περιφερειακή Ενότητα ή δεν ανταποκρίνονται στη δημόσια πρόσκληση, ορίζονται δημότες από την τοπική φιλοζωική ομάδα και ελλείψει αυτής δημότες με αναγνωρισμένο εθελοντικό έργο.

Στην επιτροπή επίσης μετέχουν:

αα) Ένας (1) κτηνίατρος, που ορίζεται από τον οικείο Δήμο και ο οποίος είναι, κατά προτίμηση, ο υπεύθυνος του προγράμματος διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς και ελλείψει αυτού άλλος ιδιώτης κτηνίατρος.

ββ) Ένας (1) εκπαιδευτής σκύλων, ο οποίος είναι μέλος νομίμως αναγνωρισμένου επαγγελματικού σωματείου εκπαιδευτών σκύλων και ελλείψει αυτού στις απομακρυσμένες, ορεινές και νησιωτικές περιοχές εκπρόσωπος του τοπικού ή περιφερειακού κυνηγετικού συλλόγου.

γγ) Ένας (1) εκπρόσωπος, που ορίζεται από τον οικείο Δήμο, με τον αναπληρωτή του.

Ειδικότερα στις απομακρυσμένες ορεινές και νησιωτικές περιοχές, οι οποίες δεν είναι εύκολο να εξυπηρετηθούν από όμορους Δήμους, οι ανωτέρω επιτροπές παρακολούθησης και ελέγχου δύνανται να συγκροτούνται από τρία μέλη. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να είναι: ένας (1) κτηνίατρος και κατά προτίμηση ο κτηνίατρος που διαχειρίζεται το πρόγραμμα αδεσπώτων ζώων του οικείου Δήμου, ένας εκπρόσωπος του Δήμου και ένα μέλος τοπικού φιλοζωικού σωματείου ή τοπικής φιλοζωικής ομάδας που ορίζεται από το φιλοζωικό σωματείο ή την φιλοζωική ομάδα.

β) Σε κάθε Δήμο ή Σύνδεσμο όμορων Δήμων ή Περιφερειακή Ενότητα, ανάλογα με τη δυνατότητα που υπάρχει, συγκροτείται υποχρεωτικά Ειδική Επιστημονική Επιτροπή η οποία αποτελείται από:

αα) έναν (1) κτηνίατρο των κτηνιατρικών υπηρεσιών της οικείας Περιφερειακής Ενότητας με τον αναπληρωτή του,

ββ) έναν (1) κτηνίατρο του Δήμου και κατά προτίμηση τον υπεύθυνο του προγράμματος διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς και ελλείψει αυτού άλλον ιδιώτη κτηνίατρο που συνεργάζεται με το Δήμο για το πρόγραμμα,

γγ) έναν (1) κτηνίατρο που ασκεί νόμιμα το επάγγελμα στη Χώρα και που κατά προτίμηση συνεργάζεται με φιλοζωικό σωματείο που δραστηριοποιείται στην περιοχή δικαιοδοσίας του Δήμου ή όμορου Δήμου με τον αναπληρωτή του.

Η ειδική επιστημονική επιτροπή αποφασίζει μετά από εισήγηση του υπευθύνου για το πρόγραμμα κτηνίατρου του Δήμου, για την επικινδυνότητα των αδεσπότητων ζώων συντροφιάς τα οποία πάσχουν ή είναι φορείς σοβαρών νοσημάτων που μπορούν να μεταδοθούν στον άνθρωπο ή στα άλλα ζώα και δεν θεραπεύονται.

γ) Σε κάθε Δήμο ή Σύνδεσμο όμορων Δήμων ή Περιφερειακή Ενότητα ή Περιφέρεια, ανάλογα με τη δυνατότητα που υπάρχει, συγκροτείται υποχρεωτικά Ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης Επιθετικότητας Ζώων Συντροφιάς η οποία αποτελείται από:

αα) έναν (1) κτηνίατρο του Δήμου και κατά προτίμηση τον υπεύθυνο του προγράμματος διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς και ελλείψει αυτού κτηνίατρο των κτηνιατρικών υπηρεσιών της οικείας Περιφερειακής Ενότητας ή Περιφέρειας,

ββ) έναν (1) κτηνίατρο των κτηνιατρικών υπηρεσιών της οικείας Περιφερειακής Ενότητας με τον αναπληρωτή του, και

γγ) έναν (1) εκπαιδευτή σκύλων, ο οποίος είναι μέλος νομίμως αναγνωρισμένου επαγγελματικού σωματείου εκπαιδευτών σκύλων και ο οποίος κατά προτίμηση συμμετέχει στην επιτροπή της παρ. α) του Δήμου.

Η ειδική επιτροπή αξιολόγησης επιθετικότητας ζώων, μετά από εισήγηση του υπευθύνου για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς κτηνιάτρου του Δήμου, αποφασίζει για την επικινδυνότητα ενός αδεσπότη ζώου συντροφιάς που εκδηλώνει απρόκλητη και αδικαιολόγητη επιθετικότητα, χωρίς να απειληθεί, προς τον άνθρωπο και τα άλλα ζώα, σύμφωνα με τον ορισμό της περίπτωσης στ. του άρθρου 1, μετά από εισήγηση του υπευθύνου για το πρόγραμμα κτηνιάτρου του Δήμου.

Οι επιτροπές των περιπτώσεων β) και γ) της παρούσας παραγράφου δύνανται να ζητούν την επιστημονική συνδρομή ειδικών από τις κτηνιατρικές σχολές της χώρας.

Για λόγους εύρυθμης λειτουργίας των επιτροπών της παρούσας παραγράφου επιβάλλεται ο ορισμός αναπληρωτών όλων των μελών τους και ορίζεται η διάρκεια της θητείας τους σε δύο (2) έτη.

Οι Δήμοι δύνανται να καθορίζουν ποιες από τις επιτροπές της παρούσας παραγράφου είναι αμειβόμενες καθώς και το ύψος της αποζημίωσης των μελών τους.

13. Οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις καθώς και η διαδικασία για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταφυγίων αδεσπότην ζώων συντροφιάς (σκύλων και γατών) καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

14. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι δήμοι και οι σύνδεσμοι δήμων, που επιχορηγούνται για τη δημιουργία και λειτουργία καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς και για την υλοποίηση των ενεργειών διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, το ύψος, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις καταβολής της οικονομικής ενίσχυσης, η σύσταση και συγκρότηση συλλογικών οργάνων, η διενέργεια ελέγχων και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την ίδια απόφαση εξουσιοδοτείται ο οικείος Περιφερειάρχης για τον ορισμό των μελών των συλλογικών οργάνων που προβλέπονται σε αυτήν.

Άρθρο 10

Μετακίνηση και μεταφορά ζώων συντροφιάς (σκύλοι, γάτες)

1. Η μετακίνηση και μεταφορά ζώων συντροφιάς διέπεται από τις διατάξεις του Εκτελεστικού Κανονισμού (Ε.Ε.) 576/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 2013 «σχετικά με τις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις ζώων συντροφιάς και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 998/2003», του Εκτελεστικού Κανονισμού (Ε.Ε.) αριθ. 577/2013 της Επιτροπής της 28ης Ιουνίου 2013 που καθορίζει τα υποδείγματα των εγγράφων ταυτοποίησης (διαβατήριο, υγειονομικό πιστοποιητικό) που πρέπει να συνοδεύουν τα ζώα συντροφιάς κατά τη μετακίνηση αυτή, του Κανονισμού (Ε.Κ.) 1/2005 του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2004 «για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά», καθώς και από τις διατάξεις του π.δ. 184/1996 (Α` 137) όπως ισχύει.

2. Με την επιφύλαξη ευνοϊκότερων ρυθμίσεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας ή Κανονισμών των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς επιτρέπεται η μεταφορά μικρών ζώων συντροφιάς σε όλα τα οδικά, σιδηροδρομικά και σταθερής τροχιάς μέσα μαζικής μεταφοράς, καθώς και στα ταξί και στα επιβατηγά πλοία, εφόσον τα ζώα είναι τοποθετημένα σε ασφαλές κλουβί μεταφοράς, συνοδεύονται από τον ιδιοκτήτη ή το εξουσιοδοτημένο πρόσωπο για τη μεταφορά τους και έχουν διαβατήριο με το οποίο τεκμηριώνεται και ο προβλεπόμενος αντιλυσσικός εμβολιασμός. Οι σκύλοι βοήθειας, εφόσον φέρουν λουρί χειρισμού, μπορούν να μεταφέρονται στα μέσα μεταφοράς, χωρίς κλουβί μεταφοράς και χωρίς φίμωτρο, ανεξάρτητα από το μέγεθος τους.

Ο έλεγχος των οριζομένων στην παρούσα παράγραφο πραγματοποιείται από τις αρμόδιες ελεγκτικές της παρ. ιδ) του άρθρου 1.

3. Τα επιβατηγά πλοία υποχρεωτικά διαθέτουν καθαρά κλουβιά, προστατευόμενα από αντίξοες καιρικές συνθήκες, για τη μεταφορά μεγάλων ζώων συντροφιάς.

4. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται κατά τις μετακινήσεις ή μεταφορές, που διενεργούνται από τα συνεργεία περισυλλογής αδέσποτων ζώων και τα συνεργεία

μεταφοράς ζώων του άρθρου 9 από και προς τα κτηνιατρεία, τις κτηνιατρικές κλινικές και τα καταφύγια εντός της Επικράτειας.

Άρθρο 11

Περισυλλογή νεκρών ζώων και αποτροπή πρόσβασης αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε απορρίμματα

1. Οι υπεύθυνοι σφαγείων, κρεοπωλείων, νοσοκομείων, στρατοπέδων, κατασκηνώσεων, καταστημάτων διάθεσης τροφίμων, εγκαταστάσεων μαζικής εστίασης και γενικά χώρων υγειονομικού ενδιαφέροντος έχουν υποχρέωση να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή της πρόσβασης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς στα απορρίμματα των εγκαταστάσεων τους.

2. Οι υπηρεσίες, που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις είναι αρμόδιες για την καθαριότητα των οδών του εθνικού, επαρχιακού και αστικού δικτύου, έχουν άμεση υποχρέωση να απομακρύνουν από τις οδούς και τα πεζοδρόμια τα νεκρά ζώα και να μεριμνούν για την ορθή διαχείρισή τους, σύμφωνα με τις εθνικές και ενωσιακές διατάξεις.

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (α΄ ή β΄ βαθμού κατά περίπτωση) υποχρεούνται να διαθέτουν ψυκτικούς θαλάμους ή καταψύκτες χωρητικότητας τουλάχιστον εκατόν πενήντα (150) λίτρων οι οποίοι τοποθετούνται στο καταφύγιο αδέσποτων εφόσον υπάρχει ή σε άλλο κατάλληλο χώρο που ορίζεται με απόφαση του Δημάρχου και είναι δυνατή η πρόσβαση της αστυνομίας ή άλλων αρμοδίων αρχών σε εικοσιτετράωρη βάση καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

3. Η διάθεση των νεκρών ζώων συντροφιάς, όπως αποτέφρωση, μεταποίηση και ταφή, πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Τα πτώματα των ζώων συντροφιάς συγκαταλέγονται σύμφωνα με το σημείο α. iii του άρθρου 8 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 στα υλικά κατηγορίας 1. Η

διαχείριση αυτών γίνεται σύμφωνα το άρθρο 12, του Κανονισμού (ΕΚ) 1069/2009, και συγκεκριμένα, αυτά οδηγούνται σε εγκεκριμένες μονάδες αποτέφρωσης/συναποτέφρωσης ή μεταποίησης κατηγορίας 1. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 12 επιτρέπεται η ταφή των ζώων συντροφιάς σύμφωνα με την παράγραφο 1 σημείο α. του άρθρου 19 του Κανονισμού (ΕΚ) 1069/2009. Οι όροι και οι προϋποθέσεις για την οργάνωση και λειτουργία των νεκροταφείων μικρών ζώων καθορίζονται με το Π.Δ. 307/1990 (Α' 127). Επιπρόσθετα των ανωτέρω, η απόρριψη των πτωμάτων των αδέσποτων ζώων μπορεί να γίνει σε συγκεκριμένο χώρο υγειονομικής ταφής (ΧΥΤΑ) ή άλλο χώρο που ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον σύμφωνα με το κεφάλαιο III του Παραρτήματος VI του Κανονισμού (ΕΚ) 142/2011.

Άρθρο 12

Απαγόρευση χρησιμοποίησης κάθε είδους ζώου σε κάθε είδους θεάματα και άλλες συναφείς δραστηριότητες

1. Απαγορεύεται η διατήρηση κάθε είδους ζώου σε τσίρκο ή σε θίασο με ποικίλο πρόγραμμα, εφόσον τα ζώα αυτά χρησιμοποιούνται με οποιονδήποτε τρόπο και για οποιονδήποτε σκοπό στο πρόγραμμά τους, πραγματοποιούν παραστάσεις ή παρελαύνουν ή εμφανίζονται ενώπιον του κοινού.

2. Απαγορεύεται η διατήρηση κάθε είδους ζώου σε επιχειρήσεις ψυχαγωγικών παιχνιδιών, πίστας αυτοκινητιδίων, μουσικών συναυλιών, επιδείξεων, πανηγυριών ή άλλων καλλιτεχνικών ή ψυχαγωγικών εκδηλώσεων, εφ' όσον τα ζώα χρησιμοποιούνται με οποιονδήποτε τρόπο και για οποιονδήποτε σκοπό στο πρόγραμμά τους.

2.α. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, απαγορεύεται η χρησιμοποίηση ζώου σε υπαίθρια δημόσια έκθεση με σκοπό την αποκόμιση οικονομικού οφέλους.

3. Απαγορεύεται η εκτροφή, η εκπαίδευση και η χρησιμοποίηση ζώων για οποιοδήποτε είδος μάχης ή κυνομαχίας. Επίσης απαγορεύεται η εκτροφή και η

χρησιμοποίηση σκύλων και γατών για παραγωγή γούνας, δέρματος, κρέατος ή για την παρασκευή φαρμακευτικών ή άλλων ουσιών.»

Άρθρο 13

Εξαιρέσεις

1. Από τις απαγορεύσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 12 εξαιρούνται, οι νομίμως λειτουργούντες ζωολογικοί κήποι, οι εκθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 7, τα ενυδρεία, τα καταστήματα πώλησης ζώων, τα κέντρα περίθαλψης ειδών άγριας πανίδας, τα εκτροφεία θηραμάτων και οι εκθέσεις ανάπτυξης και προβολής του κτηνοτροφικού και γεωργικού τομέα, που διέπονται από ειδικές διατάξεις, υπό την προϋπόθεση ότι και στους παραπάνω χώρους δεν διεξάγονται παραστάσεις, κάθε είδους, με τη συμμετοχή ζώων, πλην παραστάσεων ιππικής δεξιότητας και διεξαγωγής αθλημάτων ιππασίας, που περιλαμβάνουν την υπερπήδηση εμποδίων, την ιππική δεξιότητα και το ιππικό τρίαθλο, καθώς και κυναθλητικών εκδηλώσεων και επιδείξεων εκπαιδευμένων σκύλων, εφόσον δεν προκύπτει οικονομικό όφελος και τηρούνται αυστηρά οι κανόνες ευζωίας.

2. Οι διατάξεις του άρθρου 12 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη του άρθρου 7, καθώς και των ειδικών διατάξεων, που αφορούν στα άλογα ιπποδρομιών και στις ιπποδρομίες.»

Άρθρο 14

Αρμόδια αρχή

Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του άρθρου 12 είναι ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που εκδίδει την άδεια λειτουργίας της επιχείρησης ή πραγματοποίησης της εκδήλωσης κατά το άρθρο 81 του ν. 3463/2006.

Άρθρο 15

Υπεύθυνη δήλωση

1. Στις περιπτώσεις που για κερδοσκοπικά, ψυχαγωγικά ή καλλιτεχνικά θεάματα, μουσικής ή παραστατικής ή άλλης τέχνης ή άλλες συναφείς καλλιτεχνικές ή ψυχαγωγικές εκδηλώσεις ή προγράμματα από τα αναφερόμενα στο άρθρο 12, απαιτείται η έκδοση άδειας λειτουργίας, ο αιτών την άδεια οφείλει να υποβάλει στην αρμόδια για τη χορήγηση της άδειας αρχή και υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 ότι δεν διατηρεί ζώα στις εγκαταστάσεις του με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους με οποιονδήποτε τρόπο στο πρόγραμμα ή στην εκδήλωση με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 13.

2. Η αρμόδια αρχή του άρθρου 14 δικαιούται να κάνει επιτόπιο έλεγχο στο σημείο εγκατάστασης της επιχείρησης οποιαδήποτε χρονική στιγμή, πριν ή και μετά την έκδοση της άδειας, για να διαπιστώσει αν τηρούνται οι διατάξεις του παρόντος νόμου. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου η αρχή μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή των αστυνομικών αρχών, εφόσον το κρίνει απαραίτητο. Η επιχείρηση οφείλει να συνδράμει την αρχή κατά τη διάρκεια του ελέγχου. Σε περίπτωση άρνησης της δεν χορηγείται η άδεια λειτουργίας ή, αν αυτή έχει ήδη χορηγηθεί, ανακαλείται.

3. Η αρχή του άρθρου 14 είναι αρμόδια και για την παραλαβή και εξέταση καταγγελιών τρίτων, ιδιωτών ή σωματείων, σχετικά με παραβάσεις των διατάξεων του άρθρου 12 του παρόντος νόμου. Σε περίπτωση καταγγελίας η αρχή υποχρεούται σε άμεσο επιτόπιο έλεγχο το αργότερο εντός της επόμενης εργάσιμης ημέρας.

Άρθρο 16

Κακοποίηση των ζώων

1. Με την επιφύλαξη ειδικά προβλεπόμενων περιπτώσεων της ισχύουσας κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας, καθώς και της διάταξης του τρίτου εδαφίου της παραγράφου

4 του άρθρου 9 απαγορεύεται ο βασανισμός, η κακοποίηση, η κακή και βάνουση μεταχείριση οποιουδήποτε είδους ζώου, καθώς και οποιαδήποτε πράξη βίας κατ' αυτού, όπως ιδίως η δηλητηρίαση, το κρέμασμα, ο πνιγμός, το κάψιμο, η σύνθλιψη και ο ακρωτηριασμός. Η στείρωση του ζώου καθώς και κάθε άλλη κτηνιατρική πράξη με θεραπευτικό σκοπό, δεν θεωρείται ακρωτηριασμός ούτε κακοποίηση.

2.α) Απαγορεύεται, εξαιρουμένων των περιπτώσεων κινηματογραφικών ταινιών και γενικότερα οπτικοακουστικού υλικού εκπαιδευτικού προσανατολισμού, η κατοχή, η πώληση, εμπορία και παρουσίαση - διακίνηση μέσω διαδικτύου οποιουδήποτε οπτικοακουστικού υλικού, όπως βίντεο ή άλλου είδους κινηματογραφικού ή φωτογραφικού υλικού στα οποία απεικονίζεται οποιαδήποτε πράξη βίας εναντίον ζώου, καθώς και σεξουαλική πράξη μεταξύ ζώων ή μεταξύ ζώου και ανθρώπου με σκοπό το κέρδος ή τη σεξουαλική ικανοποίηση ατόμων που παρακολουθούν ή συμμετέχουν σε αυτά. Στην ανωτέρω απαγόρευση συμπεριλαμβάνεται και η περίπτωση της μάχης μεταξύ ζώων.

β) Απαγορεύεται η μη σύννομη θανάτωση ζώου συντροφιάς. Ως μη σύννομη θανάτωση ζώου συντροφιάς ορίζεται η σκόπιμη βίαιη θανάτωση που προκαλεί πόνο, ταλαιπωρία και παρατεταμένη αγωνία και συνιστά κακοποίηση του ζώου στον υπέρτατο βαθμό.

3. Σε περίπτωση τραυματισμού ζώου συντροφιάς σε τροχαίο ατύχημα, ο υπαίτιος της πράξης αυτής, υποχρεούται να ειδοποιήσει άμεσα τον οικείο Δήμο ή την κατά τόπο αρμόδια υπηρεσία τροχαίας, προκειμένου να παρασχεθεί στο τραυματισμένο ζώο η απαραίτητη κτηνιατρική φροντίδα.»

Άρθρο 17

Κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης και καταπολέμησης ζωνόσων

1. Η πρόληψη και η αντιμετώπιση των νοσημάτων, που μεταδίδονται από τα ζώα στον άνθρωπο ή σε άλλα ζώα του ίδιου ή άλλου είδους, γίνεται με ειδικά προγράμματα, που καταρτίζονται από τη Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής του

Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και εφαρμόζονται από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης.

2. Αν εκδηλωθεί κρούσμα λύσσας σε ζώο, η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής μπορεί να λαμβάνει πρόσθετα μέτρα είτε σε συγκεκριμένη περιοχή της χώρας είτε σε όλη την Επικράτεια πέραν εκείνων, που προβλέπονται από τις διατάξεις των νόμων 1197/1981 και 2017/1992.

3. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι κτηνιατρικοί υγειονομικοί κανόνες και όροι, που αφορούν στην αποτροπή του κινδύνου εισβολής στη χώρα ή διαφυγής επιζωοτικών νοσημάτων.

Άρθρο 17α

Αντιμετώπιση λεισμανίασης

1. Οι δεσποζόμενοι σκύλοι, στους οποίους έχει διαγνωστεί η νόσος της λεισμανίασης (*Leishmania spp*) από κτηνίατρο και έχει επιβεβαιωθεί με εργαστηριακές εξετάσεις η μη αναστρέψιμη πορεία της, λαμβάνοντας υπόψη τους κανόνες υγείας και ευζωίας των ζώων, καθώς και το δυνητικό κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, από την ύπαρξη φλεβοτόμων - μεταδοτών της ως άνω νόσου, υπόκεινται σε ευθανασία, με τη συναίνεση του ιδιοκτήτη.

Στην περίπτωση που δεν εφαρμόζεται ευθανασία, μετά από γνωμάτευση του κτηνίατρου και με την ευθύνη των ιδιοκτητών των δεσποζόμενων σκύλων, λαμβάνονται όλα τα υποστηρικτικά θεραπευτικά και προληπτικά μέτρα, λόγω του ότι η νόσος κατατάσσεται στα νοσήματα υποχρεωτικής δήλωσης, σύμφωνα με το π.δ. 41/2006 (Α 44) και καταγράφεται υποχρεωτικά στο βιβλίο των νοσημάτων υποχρεωτικής δήλωσης, που πρέπει να διατηρεί κάθε κτηνίατρος.

2. Σε όλους τους αδέσποτους σκύλους, ανεξάρτητα με την κλινική εικόνα, που είναι υπό την προστασία Δήμων ή φιλοζωικών ενώσεων ή σωματείων υπό την εποπτεία

των Δήμων, αν οι σκύλοι βρίσκονται σε καταφύγια ζώων ή είναι ελεύθεροι, αντίστοιχα, επιβάλλεται ορολογική εξέταση για την ανίχνευση τίτλου αντισωμάτων, με μέθοδο διαπιστευμένη κατά ISO/IEK 17025:2005, κατά της *Leishmania spp.*, κατά την πρώτη διαδικασία περισυλλογής τους και πριν από οποιαδήποτε άλλη ιατρική πράξη, όπως περίθαλψη ή στείρωση. Εφόσον το αποτέλεσμα είναι:

α) θετικό και επιβεβαιωθεί από τον κτηνίατρο, με επιπλέον αιματολογικές εξετάσεις, η μη αναστρέψιμη πορεία της, λαμβάνοντας υπόψη τους κανόνες υγείας και ευζωίας των ζώων, καθώς και το δυνητικό κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, από την ύπαρξη φλεβοτόμων - μεταδοτών της *Leishmania spp.*, υπόκεινται σε ευθανασία.

β) Αν, μετά από γνωμάτευση κτηνιάτρου, η κλινική εικόνα και οι αιματολογικές και παρασιτολογικές εξετάσεις επιτρέπουν τη θεραπεία, οι σκύλοι κρατούνται σε κλειστό χώρο καθ' όλη τη διάρκεια της θεραπείας. Η θεραπεία ορίζεται από τον κτηνίατρο, σύμφωνα με τα προτεινόμενα θεραπευτικά πρωτόκολλα, με τη χρησιμοποίηση εγκεκριμένων φαρμακευτικών σκευασμάτων από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων ή τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων. Η συνταγή όπου αναφέρεται το πρωτόκολλο θεραπείας με την υπογραφή και τη σφραγίδα του θεράποντα κτηνιάτρου, φυλάσσεται στο αρχείο του Δήμου και αντίγραφο της φέρει σε περίπτωση υιοθεσίας ο ιδιοκτήτης.

Πριν την ανάληψη της θεραπείας των θετικών στη λεισμανίαση σκύλων στα καταφύγια, όσο και κατά τη διάρκειά της, επιβάλλεται να καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την υιοθεσία των ζώων αυτών, κατά προτίμηση από μέλη φιλοζωικών οργανώσεων και δεν επανατοποθετούνται στο οικείο ή στο φυσικό περιβάλλον.

Με ευθύνη των Δήμων, εάν οι σκύλοι βρίσκονται σε καταφύγια ζώων, γίνεται αυστηρή καταγραφή των ζώων που είναι υπό θεραπεία, τηρούνται όλα τα παραστατικά των εξετάσεων και αναλαμβάνεται η ευθύνη της πλήρους θεραπείας και λήψης των κατάλληλων προληπτικών μέτρων για την προστασία της Δημόσιας Υγείας.

Εάν οι σκύλοι δοθούν σε αναδόχους επιβάλλεται η υποχρεωτική γραπτή ενημέρωση του αναδόχου για τον τίτλο αντισωμάτων κατά της *Leishmania spp.* και εν συνεχεία ο ανάδοχος υποχρεούται να αναλάβει γραπτώς την ευθύνη της πλήρους και ενδεδειγμένης θεραπείας με παράλληλο έλεγχο από τον κτηνίατρο του Δήμου ή των κτηνιατρικών υπηρεσιών της οικείας Περιφέρειας. Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί όλα τα δελτία και έγγραφα των εργαστηριακών και άλλων εξετάσεων καθώς και τη συνταγή η οποία περιλαμβάνει το πρωτόκολλο θεραπείας για τη λεισμανίαση με την υπογραφή και τη σφραγίδα του θεράποντα κτηνιάτρου, καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του ζώου, και να είναι διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή στον έλεγχο.

3. Οι υγιείς σκύλοι εξετάζονται υποχρεωτικά μια φορά ετησίως για λεισμανίαση και το αποτέλεσμα αναγράφεται στο ειδικό πεδίο της Διαδικτυακής Βάσης Δεδομένων από το διαπιστευμένο εργαστήριο που διενήργησε την εξέταση.

Οι σκύλοι για τους οποίους με βάση την εργαστηριακή εξέταση διαπιστώνεται ότι έχουν χαμηλό τίτλο αντισωμάτων και το αποτέλεσμα είναι αμφίβολο και για τους οποίους το εργαστήριο συνιστά επανεξέταση για την επιβεβαίωση του θετικού ή του αρνητικού αποτελέσματος, επανεξετάζονται άμεσα χωρίς την ανάληψη οποιασδήποτε φαρμακευτικής αγωγής μέχρι την επόμενη εξέταση.

Στα ζώα που υπήρξαν θετικά στη λεισμανίαση (δεσποζόμενα και αδέσποτα) κάθε εξάμηνο επιβάλλεται να γίνεται κτηνιατρική εξέταση και ανίχνευση τίτλου αντισωμάτων κατά της *Leishmania spp.* για την αξιολόγηση της πορείας του νοσήματος, με τήρηση όλων των παραστατικών των εργαστηριακών εξετάσεων. Το αποτέλεσμα και ο ακριβής τίτλος αντισωμάτων στα ύποπτα που επανεξετάζονται και σε αυτά που υπήρξαν θετικά και επανεξετάζονται κάθε εξάμηνο, αναγράφονται στα ειδικά πεδία της Διαδικτυακής Βάσης Δεδομένων από το εκάστοτε διαπιστευμένο εργαστήριο που διενεργεί την εξέταση.

Σε κάθε περίπτωση όλα τα αποδεικτικά έγγραφα που περιγράφονται στο παρόν άρθρο πρέπει να είναι στη διάθεση των κτηνιατρικών υπηρεσιών των Περιφερειών της Χώρας για έλεγχο. Επιπλέον στο διαβατήριο κάθε θετικού στη λεισμανίαση σκύλου, ο κτηνίατρος επισημειώνει στο τμήμα XII «Θετικό στη λεισμανίαση» .

Άρθρο 18

Εκπαίδευση, επιμόρφωση, προαγωγή φιλοζωίας

1. Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σε συνεργασία με άλλους φορείς μεριμνούν: α) για την οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων και την προβολή από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, προγραμμάτων πληροφόρησης και εκπαίδευσης των ατόμων, που είναι ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς και των ατόμων, που ασχολούνται με την εκτροφή, εκπαίδευση, εμπόριο και φύλαξη των ζώων αυτών, καθώς και για την ενημέρωση τοπικών κοινωνιών και ομάδων σχετικά με το περιεχόμενο των διατάξεων που αφορούν στην προστασία των ζώων, β) για την προώθηση, ευαισθητοποίηση και ανάπτυξη της ιδέας της φιλοζωίας και της προστασίας του περιβάλλοντος σε σχέση με τα ζώα σε νηπιαγωγεία και σχολεία με εκδηλώσεις, ομιλίες, προβολές, σεμινάρια αντιμετώπισης και χειρισμού αδέσποτων ζώων και άλλα κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα.

Τα προγράμματα των επιμορφωτικών σεμιναρίων ενηλίκων καθώς και το εκπαιδευτικό υλικό για την προώθηση, την ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη της φιλοζωίας στα νηπιαγωγεία και τα σχολεία καταρτίζονται από εξειδικευμένους επιστήμονες, φορείς, οργανισμούς ή πανεπιστήμια, εγκρίνονται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και από τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και υλοποιούνται από επιμορφωμένους εκπαιδευτές και εκπαιδευτικούς.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μπορεί να χρηματοδοτούνται οι δραστηριότητες, που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους και να καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις για τη χρηματοδότηση αυτή.

Άρθρο 19

Συμπληρωματικές διατάξεις προστασίας των ζώων

1. Με εντολή του αρμόδιου εισαγγελέα αφαιρείται προσωρινά ή οριστικά το ζώο συντροφιάς ή ζώο άλλης κατηγορίας από την κατοχή του παραβάτη των διατάξεων του άρθρου 5 παράγραφος 1 περιπτώσεις α, β, γ, δ και ε` και του άρθρου 16 και το ζώο παραδίνεται στο καταφύγιο αδέσποτων ζώων του αρμόδιου Δήμου ή ελλείψει αυτού σε ιδιωτικό ενδιαίτημα με το οποίο ο Δήμος έχει συνάψει σύμβαση και υπάγεται στη Διαχείρισή του ως αδέσποτο. Τα έξοδα ενδιαίτησης του ζώου μέχρι την οριστική απόφαση απόδοσης βαρύνουν τον ιδιοκτήτη και σε περίπτωση αθώωσής του, τον καταγγέλλοντα. Αν η μεταχείριση του ζώου είναι ιδιαίτερα σκληρή και βάνουση και προκάλεσε ιδιαίτερο πόνο ή φόβο στο ζώο, η αφαίρεση είναι οριστική και απαγορεύεται η απόκτηση άλλου ζώου από τον παραβάτη. Η επιτροπή της παρ. 12α) του άρθρου 9 ελέγχει τις δυνατότητες του υποψήφιου ιδιοκτήτη που έχει αιτηθεί υιοθεσία στο δήμο που υπάγεται το αφαιρεθέν ζώο.

2. Ο αρμόδιος Εισαγγελέας, όταν επιλαμβάνεται δημοσιεύματος ή καταγγελίας, μπορεί, με επιτόπια αυτοψία, να διαπιστώσει τις συνθήκες, που επικρατούν σε οποιοδήποτε καταφύγιο αδέσποτων ζώων συντροφιάς ή εκτροφείο, και αν αυτές δεν είναι σύμφωνες με τα οριζόμενα στο άρθρο 9 και στις ειδικές διατάξεις, που διέπουν τη λειτουργία τους, με προσωρινή διάταξη του, να καθορίσει τα μέτρα που πρέπει να λάβει ο ιδιοκτήτης του καταφυγίου ή εκτροφείου και το χρονικό διάστημα εντός του οποίου πρέπει να συμμορφωθεί.

Άρθρο 20

Ποινικές κυρώσεις

1. Η παράνομη εμπορία ζώων συντροφιάς κατά τους όρους του παρόντος νόμου, (άρθρο 6 παρ. 1 και άρθρο 9 παρ. 7 και 8), και άρθρο 10 παρ. 1 τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ έως δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ.

2.α) Οι παραβάτες των διατάξεων των περιπτώσεων ε και ζ της παραγράφου 1 του άρθρου 5, των περιπτώσεων γ και δ της παραγράφου 3 του άρθρου 6, της παραγράφου 4 του άρθρου 7, καθώς και των παραγράφων 1 και 2α) του άρθρου 16

τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή από πέντε χιλιάδες (5.000) έως δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ.

β) Η μη σύννομη θανάτωση ζώων συντροφιάς (άρθρο 16, παρ. 2β) τιμωρείται με ποινή φυλάκισης δύο ετών και χρηματική ποινή από επτά χιλιάδες (7.000) ευρώ έως δεκαεπτά χιλιάδες (17.000) ευρώ.

3. Οι παραβάτες των διατάξεων του άρθρου 12 τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δύο έτη και με χρηματική ποινή από πέντε χιλιάδες (5.000) έως δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ.

4. Οι παραβάτες της διάταξης της περίπτωσης β της παραγράφου 8 του άρθρου 5, καθώς και η κλοπή οποιουδήποτε ζώου συντροφιάς τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και χρηματική ποινή μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, ενώ η κλοπή κυνηγετικού σκύλου ή σκύλου βοήθειας τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τρία έτη και χρηματική ποινή από πέντε χιλιάδες (5.000) μέχρι οκτώ χιλιάδες (8.000) ευρώ.

4.α. Οι παραβάτες των διατάξεων των άρθρων 3, 4, 7, 9,10 και 11 του ν. 2017/1992 (Α' 31) τιμωρούνται με τις ποινές που προβλέπονται στην παράγραφο 2.

4. β. Η μη σύσταση των επιτροπών της παραγράφου 12 του άρθρου 9 τιμωρείται με φυλάκιση 6 μηνών και χρηματική ποινή από χίλια (1.000) έως πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ.

5. Στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων η έκθεση βεβαίωσης της παράβασης, συντάσσεται από αρμόδια Αρχή και διαβιβάζεται αυθημερόν στον αρμόδιο Δήμο για την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων και προστίμων.

6. Σε περίπτωση υποτροπής οι χρηματικές ποινές, που προβλέπονται στις παραγράφους 1, 2, 3, 4, 4.α. και 4.β. διπλασιάζονται.

Ειδικότερα στην περίπτωση της παραγράφου 2.β) στους υπότροπους επιβάλλεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών ετών.

Άρθρο 21

Διοικητικές κυρώσεις και πρόστιμα

1. Οι διοικητικές κυρώσεις και τα πρόστιμα, που επιβάλλονται για παραβάσεις των διατάξεων του παρόντος νόμου αναγράφονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

α/α	ΠΑΡΑΒΑΣΗ	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΡΟΣΤΙΜΟ
1	Μη εφαρμογή από τον ιδιοκτήτη ή τον υπεύθυνο των ζώων, των κανόνων προστασίας και καλής μεταχείρισης τους και μη τήρηση, από μέρους τους, των ειδικών απαιτήσεων της περ. β του άρθρου 1 και της περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 5 ώστε να εξασφαλίζεται ο σεβασμός της ύπαρξής τους.	Άρθρο 1 περ. β) και Άρθρο 5 παρ. 1 και περ. ε)	500 ευρώ
2	Παράλειψη εμπρόθεσμης σήμανσης και καταγραφής του ζώου συντροφιάς ή δήλωσης της απώλειας του ζώου συντροφιάς.	Άρθρο 4 παρ.7 Άρθρο 5 παρ.1 περ.α) και περ. γ)	300 ευρώ
3	Περίθαλψη από κτηνίατρο σκύλου ή γάτας που δεν φέρει σήμανση και δεν έχει καταγραφεί στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση κατά παράβαση της παρ. 12 του άρθρου 4	Άρθρο 4 παρ. 12	3.000 ευρώ
4	Παράλειψη εμπρόθεσμης δήλωσης μεταβολών των στοιχείων που έχουν καταχωριστεί στη βάση δεδομένων εκτός της αλλαγής ιδιοκτήτη	Άρθρο 5 παρ. 1 περ. γ)	100 ευρώ
5	Παράλειψη αντιλυσσικού εμβολιασμού και ετήσιας κτηνιατρικής εξέτασης του ζώου	Άρθρο 5 παρ. 1 περ. δ)	300 ευρώ
6	Μη κατοχή ενημερωμένου διαβατηρίου σε κάθε αλλαγή του ιδιοκτήτη	Άρθρο 4 παρ. 7	300 ευρώ
7	Εγκατάλειψη του ζώου χωρίς τήρηση των οριζόμενων στο άρθρο 5 παρ.1 περ.ζ) και αποφυγή στείρωσης χωρίς την τήρηση των οριζόμενων στο άρθρο 5 παρ.1 περ. θ).	Άρθρο 5 παρ. 1 περ.ζ) και θ)	1000 ευρώ
8	Παράλειψη άμεσου καθαρισμού του περιβάλλοντος κατά τον περίπατο από	Άρθρο 5 παρ. 1 περ. η)	30 ευρώ

τα περιττώματα του ζώου.

9	Παράλειψη προσκόμισης στον οικείο Δήμο του αντιγράφου του Πιστοποιητικού Ηλεκτρονικής Ταυτοποίησης.	Άρθρο 5 παρ. 1 παρ. η)	100 ευρώ
10	Παράλειψη τήρησης των κανόνων για τον ασφαλή περίπατο του σκύλου ή πρόκληση ζημιάς από σκύλο ή παράλειψη λήψης μέτρων πρόληψης της εξόδου του σκύλου από την ιδιοκτησία του ιδιοκτήτη του.	Άρθρο 5 παρ. 2 και 3	100 έως 500 ευρώ
11	Μη κατοχή ενημερωμένου διαβατηρίου του κυνηγετικού σκύλου σε οποιαδήποτε μετακίνηση του ζώου.	Άρθρο 5 παρ. 4	300 ευρώ
12	Δημοσίευση ή/και τοιχοκόλληση αγγελίας για ζώα συντροφιάς προς υιοθεσία ή δωρεάν παραχώρηση ή πώληση σε έντυπο, φυλλάδιο ή ιστοσελίδα ή σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης κατά παράβαση των οριζομένων στην παρ. 7 του άρθρου 5.	Άρθρο 5 παρ. 7	1000 ευρώ
13	Είσοδος στην ελληνική επικράτεια ζώου συντροφιάς που δεν έχει ηλεκτρονική σήμανση.	Άρθρο 5 παρ. 8 περ. α)	500 ευρώ ανά ζώο
14	Αφαίρεση του μέσου ηλεκτρονικής σήμανσης από τον ιδιοκτήτη ή άλλο πρόσωπο ή τον κτηνίατρο.	Άρθρο 5 παρ. 8 περ. β)	3.000 ευρώ και αφαίρεση Άδειας επαγγέλματος του κτηνιάτρου μέχρι έξι μήνες
15	Εκτροφή, αναπαραγωγή ή πώληση ζώων συντροφιάς για εμπορικούς σκοπούς χωρίς άδεια.	Άρθρο 6 παρ. 1	1.500 Ευρώ
16	Παράλειψη σήμανσης και καταχώρισης των εκτρεφόμενων, αναπαραγόμενων ή προς πώληση σκύλων και γατών.	Άρθρο 6 παρ. 1	1.500 Ευρώ
17	Πώληση σκύλου ή γάτας με ηλικία μικρότερη των 10 εβδομάδων.	Άρθρο 6 παρ. 3 περ. β)	700 Ευρώ ανά ζώο που πωλείται
18	Πώληση σκύλου ή γάτας σε υπαίθριους δημόσιους χώρους, συμπεριλαμβανομένων των υπαίθριων αγορών.	Άρθρο 6 παρ. 3 περ. α)	1.000 Ευρώ ανά ζώο που πωλείται
19	Διαμονή ζώων συντροφιάς που	Άρθρο 6 παρ. 1	2.000 Ευρώ

	προορίζονται για εκτροφή, αναπαραγωγή ή πώληση για εμπορικό σκοπό σε ακατάλληλο χώρο, μη τήρηση κανόνων ευζωίας, ασφάλειας και παροχής κατάλληλης κτηνιατρικής περίθαλψης.		
20	Παράλειψη τήρησης ενημερωμένων διαβατηρίων ζώων συντροφιάς που προορίζονται για εκτροφή, αναπαραγωγή ή πώληση για εμπορικό σκοπό.	Άρθρο 6 παρ.1	1.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσανυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
21	Μη εμπρόθεσμη ενημέρωση της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης σε περίπτωση πώλησης σκύλου ή γάτας από τον υπεύθυνο επιχείρησης εκτροφής ή κατάσταση πώλησης ζώων συντροφιάς	Άρθρο 6 παρ. 1	500 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσανυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
22	Παράλειψη τήρησης μητρώων για κάθε θηλυκό ζώο αναπαραγωγής στις εγκαταστάσεις εκτροφής, διαθέσιμων ανά πάσα στιγμή για έλεγχο.	Άρθρο 6 παρ. 1	1.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσανυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
23	Εκτροφή για εμπορικούς σκοπούς, έστω και ενός θηλυκού σκύλου αναπαραγωγής χωρίς άδεια εκτροφής.	Άρθρο 6 παρ.1	1.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσανυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
24	Γονιμοποίηση θηλυκών σκύλων αναπαραγωγής πριν από το δεύτερο οιστρικό κύκλο και πάντως πριν από την παρέλευση εννέα μηνών από τον τελευταίο τοκετό	Άρθρο 6 παρ. 1	1.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσανυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
25	Εισαγωγή και εμπορία ακρωτηριασμένων σκύλων	Άρθρο 6 παρ. 3 περ. γ)	1.000 Ευρώ ανά ζώο
26	Αναπαραγωγή ακρωτηριασμένων ζώων	Άρθρο 6 παρ. 3 περ. δ)	1.000 Ευρώ ανά ζώο
27	Παράλειψη τήρησης ενημερωμένου μητρώου σε κατάσταση πώλησης σκύλων ή/και γατών διαθέσιμου ανά πάσα στιγμή για έλεγχο.	Άρθρο 6 παρ. 5	500 ευρώ ανά ζώο
28	Διοργάνωση έκθεσης με ζώα συντροφιάς χωρίς άδεια.	Άρθρο 7 παρ. 1	2.500 Ευρώ ανά ημέρα εκδήλωσης
29	Πρόκληση φόβου ή πόνου σε ζώο συντροφιάς κατά τη διάρκεια εκδήλωσης ή παράλειψη άμεσης επίβλεψης ζώου συντροφιάς κατά τη	Άρθρο 7 παρ. 2	1.000 Ευρώ ανά ζώο

	διάρκεια εκδήλωσης ή παράλειψη χρήσης φίμωτρου ή απομάκρυνσης από εκδήλωση ζώου συντροφιάς που εκδηλώνει επιθετική συμπεριφορά.		
30	α) Παράλειψη σήμανσης και καταγραφής ζώου Συντροφιάς που συμμετέχει σε έκθεση ή β) προσκόμιση ακρωτηριασμένου ζώου για συμμετοχή του σε έκθεση και αποδοχή του από τον υπεύθυνο που την διοργανώνει.	Άρθρο 7 παρ. 3 και παρ. 4	1.000 Ευρώ ανά ζώο
31	Παράλειψη κατοχής ενημερωμένων /διαβατηρίων ζώων συντροφιάς που συμμετέχουν σε έκθεση.	Άρθρο 7 παρ.3	1.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
32	α) Παράλειψη τήρησης των κανόνων ευζωίας, των υγειονομικών διατάξεων και των αστυνομικών διατάξεων περί κοινής ησυχίας για ζώα συντροφιάς που διατηρούνται σε μονοκατοικίες και διαμερίσματα, β) Διατήρηση περισσότερων από 2 ζώων συντροφιάς σε διαμέρισμα πολυκατοικίας, όπου ο κανονισμός απαγορεύει τη διατήρηση ζώων συντροφιάς.	Άρθρο 8 παρ. 1 και παρ. 2	100 έως 500 Ευρώ ανά ζώο
33	Διατήρηση περισσότερων σκύλων ή/και γατών σε διαμερίσματα ή μονοκατοικίες κατά παράβαση των παρ. 1 και 2 του άρθρου 8	Άρθρο 8 παρ. 1 & 2	100-500 Ευρώ ανά ζώο
34	Διατήρηση και παραμονή ζώου σε κοινόχρηστο χώρο ή σε κήπο πολυκατοικίας κατά παράβαση των οριζομένων στην παρ. 3 του άρθρου 8	Άρθρο 8 παρ. 3	300 Ευρώ ανά ζώο
35	Παράλειψη δήλωσης στις αρμόδιες αρχές της παρ. 5 του άρθρου 8 αριθμού σκύλων ή/και γατών όταν ο αριθμός τους είναι μεγαλύτερος από δύο στα διαμερίσματα πολυκατοικιών και από πέντε στις μονοκατοικίες	Άρθρο 8 παρ. 5	100 ευρώ ανά ζώο
36	Μετακίνηση ή μεταφορά ζώων συντροφιάς κατά παράβαση των διατάξεων του Καν (ΕΕ) 576/2013 και του Καν. 1/2005.	Άρθρο 10 παρ.1	500 Ευρώ
37	Μετακίνηση ή μεταφορά ζώων	Άρθρο 10 παρ. 1	1.000 Ευρώ

	συντροφιάς κατά παράβαση του Π.Δ. 184/1996 όπως ισχύει και του Καν. 1/2005.		
38	Μεταφορά ζώου συντροφιάς στα σιδηροδρομικά, οδικά δημόσιας μεταφοράς (Λεωφορεία), μέσα σταθερής τροχιάς (ηλεκτρικός σιδηρόδρομος, μετρό και τραμ) και επιβατηγά δημόσιας χρήσης (ταξί, ειδικής μίσθωσης, ειδικής μίσθωσης – ΑΜΕΑ) αυτοκίνητα χωρίς τήρηση των οριζόμενων στο άρθρο 10 παρ. 2	Άρθρο 10 παρ. 2	300 Ευρώ ανά ζώο
39	Ανυπαρξία ειδικών κλουβιών σε επιβατικά πλοία για τη μεταφορά μεγάλων ζώων συντροφιάς.	Άρθρο 10 παρ. 3	2.500 Ευρώ
40	Παράλειψη λήψης κατάλληλων μέτρων για την αποτροπή πρόσβασης των αδέσποτων σε απορρίμματα από τους υπευθύνους του άρθρου 11 παρ.1.	Άρθρο 11 παρ.1	400 Ευρώ
41	Διατήρηση ζώου σε τσίρκο ή θίασο εφόσον χρησιμοποιείται με οποιοδήποτε τρόπο ή για οποιοδήποτε σκοπό στο πρόγραμμα του, πραγματοποιεί παράσταση ή παρελαύνει ή εμφανίζεται σε κοινό.	Άρθρο 12 παρ.1	10.000 Ευρώ για κάθε ζώο που διατηρείται
42	Διατήρηση ζώου σε επιχείρηση του άρθρου 12 παρ.2 εφόσον χρησιμοποιείται με οποιοδήποτε τρόπο ή για οποιοδήποτε σκοπό στο πρόγραμμα της.	Άρθρο 12 παρ.2	5.000 Ευρώ για κάθε ζώο που διατηρείται
43	Χρησιμοποίηση ζώου σε υπαίθρια δημόσια έκθεση με σκοπό την αποκόμιση οικονομικού οφέλους.	Άρθρο 12 παρ.2α	2.500 Ευρώ για κάθε χρησιμοποιούμενο ζώο
44	Εκτροφή, εκπαίδευση και χρησιμοποίηση ζώου σε οποιοδήποτε είδος μάχης ή κυνομαχίας.	Άρθρο 12 παρ. 3 εδάφιο πρώτο	5.000 Ευρώ για κάθε ζώο
45	Εκτροφή ή/και χρησιμοποίηση σκύλου ή γάτας για παραγωγή γούνας, δέρματος, κρέατος ή για την παρασκευή φαρμακευτικών ή άλλων ουσιών.	Άρθρο 12 παρ. 3 εδάφιο δεύτερο	10.000 Ευρώ για κάθε ζώο
46	Κακοποίηση, βασανισμός, κακή ή βάνανυση μεταχείριση ζώου, ακρωτηριασμός καθώς και κατοχή, πώληση, εμπορία και παρουσίαση-	Άρθρο 16 παρ. 1 και 2α)	15.000 Ευρώ για κάθε ζώο και για κάθε περιστατικό

διακίνηση μέσω Διαδικτύου
οποιοδήποτε οπτικοακουστικού
υλικού, στο οποίο απεικονίζεται κάθε
είδους σεξουαλική πράξη με ζώα
καθώς και οποιαδήποτε πράξη βίας ή
θανάτωση ζώων με σκοπό το κέρδος
και τη σεξουαλική ικανοποίηση
ατόμων που παρακολουθούν ή
συμμετέχουν σε αυτά.

47	Μη σύννομη θανάτωση ζώου συντροφιάς	Άρθρο 16 παρ. 2β)	30.000 Ευρώ
48	Εγκατάλειψη τραυματισμένου ζώου μετά από τροχαίο ατύχημα.	Άρθρο 16 παρ. 3	500 Ευρώ
49	Η καθοιονδήποτε τρόπο άρνηση ή παρακώλυση του ελέγχου που πραγματοποιούν τα αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων κατά την άσκηση των καθηκόντων ελέγχου καθώς και η μη παροχή ή η παροχή ψευδών, ελλιπών ή/και ανακριβών πληροφοριών και στοιχείων.		500 Ευρώ

Τα ανωτέρω πρόστιμα αποτελούν έσοδο των δήμων στην περιφέρεια των οποίων διαπιστώνεται η παράβαση.

2. α. Στην περίπτωση της παραγράφου 1 του άρθρου 8, υποτροπή θεωρείται η μη συμμόρφωση εντός 10 ημερών από τη βεβαίωση της παράβασης.

β. Σε περίπτωση υποτροπής τα πιο πάνω πρόστιμα διπλασιάζονται κάθε φορά, ενώ από τους παραβάτες των άρθρων 6, 7 και 12 αφαιρείται και η άδεια λειτουργίας για διάστημα από ένα μήνα έως ένα έτος.

3. Αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων του παρόντος νόμου είναι τα αναφερόμενα στην περίπτωση ιζ) του άρθρου 1.

4. Κατά τη διαπίστωση της παράβασης, αυτή βεβαιώνεται επί τόπου. Επί της πράξης βεβαίωσης της παράβασης αναγράφονται υποχρεωτικώς: α) η αρμόδια αρχή και η προθεσμία προσφυγής σε αυτή, σύμφωνα με την παράγραφο 5, β) η παράβαση και το

άρθρο του νόμου στο οποίο αναφέρεται αυτή, γ) το ύψος του προστίμου, όπως αυτά αποτυπώνονται στον πίνακα του παρόντος άρθρου. Η πράξη βεβαίωσης της παράβασης επιδίδεται στον παραβάτη και αντίγραφο της βεβαίωσης παράβασης αποστέλλεται άμεσα στην αρμόδια, σύμφωνα με την παράγραφο 5, αρχή.

5. Ο παραβάτης έχει δικαίωμα να εμφανισθεί αυτοπροσώπως ή να υποβάλει έγγραφο υπόμνημα εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από τη βεβαίωση της παράβασης στον προϊστάμενο της κτηνιατρικής υπηρεσίας ή, όπου αυτή δεν υπάρχει, στον προϊστάμενο του γραφείου γεωργικής ανάπτυξης του δήμου, στα όρια του οποίου τελέστηκε η παράβαση και αν αυτή δεν υφίσταται, στον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας περιφερειακής ενότητας, προκειμένου να προβάλλει τις αντιρρήσεις του. Η απόφαση, με την οποία εξετάζονται οι αντιρρήσεις, πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη, με αναφορά στα συγκεκριμένα περιστατικά και στοιχεία.

6. Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις ή αν απορριφθούν, εκδίδεται απόφαση επιβολής του προστίμου από τον προϊστάμενο της, σύμφωνα με την παράγραφο 5, αρχής. Αντίγραφο της απόφασης επιβολής προστίμου αποστέλλεται στον οικείο δήμο, προκειμένου να επιδιωχθεί η είσπραξή του. Το πρόστιμο καταβάλλεται μειωμένο κατά το μισό, μέσα σε δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης επιβολής προστίμου στον παραβάτη. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, το πρόστιμο βεβαιώνεται ολόκληρο από την ταμειακή υπηρεσία του Δήμου, προκειμένου να επιδιωχθεί η είσπραξή του, σύμφωνα με τις διατάξεις της Κ.Ε.Δ.Ε.

7. Τα έσοδα από τα πρόστιμα του παρόντος νόμου εγγράφονται με τρόπο διακριτό στον προϋπολογισμό του δήμου και διατίθενται αποκλειστικά για τη δημιουργία νέων δημοτικών καταφυγίων, τη βελτίωση των υφισταμένων καταφυγίων και για την αντιμετώπιση των δαπανών που προκύπτουν από την εφαρμογή του νόμου αυτού.

Τελικές και μεταβατικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν θίγουν άλλες διατάξεις νόμων ή διεθνών συμβάσεων, που κυρώθηκαν με νόμο και προβλέπουν μεγαλύτερη προστασία σε οποιοδήποτε είδος ζώου. Επίσης δεν θίγονται οι διατάξεις του νόμου «περί θήρας» (ν.δ. 86/1969), όπως αυτός εκάστοτε ισχύει και οι κανονιστικές αυτού διατάξεις.

2. Οι ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς εντός εξαμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου οφείλουν:

α) να σημάνουν και να καταγράψουν τους σκύλους και τις γάτες τους σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 χωρίς να υποστούν τις προβλεπόμενες κυρώσεις,

β) σε περίπτωση που έχουν καταγράψει τους σκύλους ή γάτες τους στη βάση δεδομένων του Πανελληνίου Κτηνιατρικού Συλλόγου, υποχρεούνται να προσέλθουν σε πιστοποιημένο κτηνίατρο προκειμένου να τα καταγράψουν στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,

γ) να αντικαταστήσουν το βιβλιάριο υγείας με διαβατήριο σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) 577/2013. Η δαπάνη αντικατάστασης για τη μεταβατική περίοδο θα αφορά μόνο το κόστος της εκτύπωσης του διαβατηρίου.

Για τους πρώτους έξι μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, το ανώτατο όριο αμοιβής του πιστοποιημένου κτηνιάτρου α) για την εφαρμογή της σήμανσης και της καταγραφής ορίζεται σε 20 ευρώ και β) για την έκδοση διαβατηρίου (σε περίπτωση έκδοσης νέου και όχι αντικατάστασης σύμφωνα με την παρ. 2 γ του παρόντος) σε 15 ευρώ.

3. Οι ιδιώτες που συγκεντρώνουν σε χώρους μεγάλο αριθμό αδέσποτων σκύλων και γατών προκειμένου να τους παράσχουν συνθήκες επιβίωσης με στόχο τη διάσωσή τους και δεν πρόκειται για περιπτώσεις διατήρησης ζώων από ιδιώτη σε κατοικία του κυρίως (ή εκτός αυτής) για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς, υποχρεούνται εντός εξαμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος να σημάνουν και να καταγράψουν τα αδέσποτα ζώα με ιδιοκτήτη τον Δήμο και να ακολουθήσουν τις διαδικασίες που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 9 του παρόντος νόμου.

4. Εντός πενταετίας από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου δημιουργούνται και λειτουργούν σε κάθε Δήμο ή σε όμορους ή συνεργαζόμενους Δήμους καταφύγια αδέσποτων ζώων.

5. Έως την έκδοση της Απόφασης που προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 6 για τη χορήγηση άδειας εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας ζώων συντροφιάς (σκύλοι, γάτες) εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 604/1977 και του π.δ. 463/1978.

6. Στο τέλος της παρ.1 του άρθρου 47Α του ν.998/1979 προστίθεται εδάφιο ως εξής:
«Επιτρέπεται επιπλέον και η εγκατάσταση και λειτουργία καταφυγίων αδεσπότεων ζώων».

7. Τα Παραρτήματα 1 έως 5, που αναφέρονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του και δύνανται να τροποποιούνται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Άρθρο 23

1. Οι Δήμοι δύνανται να έχουν ειδικό λογαριασμό αδεσπότεων ζώων ώστε η προσφορά χρημάτων και δωρεές από ιδιώτες, ιδιωτικούς φορείς και οργανισμούς να κατατίθενται απευθείας για τη χρηματοδότηση αποκλειστικά για τη δημιουργία νέων και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων καταφυγίων καθώς και την εφαρμογή των προγραμμάτων διαχείρισης αδεσπότεων ζώων συντροφιάς.

2. Από την 1η Ιανουαρίου του 2019 επιβάλλεται στους καταναλωτές η καταβολή ειδικού τέλους ζωοφιλίας ανά τεμάχιο ειδών, τα οποία πωλούνται στα καταστήματα ζώων συντροφιάς (pet-shops), συμπεριλαμβανομένων των ζωοτροφών για τα ζώα αυτά, ανά συσκευασία για αυτά που πωλούνται συσκευασμένα και ανά πώληση για αυτά που πωλούνται χύδην. Το τέλος ορίζεται από 1ης Ιανουαρίου 2019 σε πέντε (5) λεπτά και αναγράφεται με τρόπο διακριτό και ευανάγνωστο στα παραστατικά πώλησης προ του ΦΠΑ. Το ειδικό τέλος ζωοφιλίας έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα και

τα έσοδα από αυτό αποτελούν δημόσιο έσοδο, το οποίο εισπράττεται από την Α.Α.Δ.Ε και στη συνέχεια αποδίδεται στους Δήμους απευθείας με σκοπό τη χρηματοδότηση αποκλειστικά της δημιουργίας νέων και του εκσυγχρονισμού υφιστάμενων καταφυγίων, της δημιουργίας υποδομών για τα ζώα συντροφιάς καθώς και για τη χρηματοδότηση της εφαρμογής των προγραμμάτων περισυλλογής διαχείρισης αδεσπότεων ζώων συντροφιάς.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών καθορίζεται, ύστερα από γνώμη της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε), ο τρόπος και η διαδικασία καταβολής, είσπραξης και απόδοσης του τέλους ζωοφιλίας που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, οι έλεγχοι και οι επιβαλλόμενες κυρώσεις και κάθε άλλο σχετικό θέμα με το τέλος ζωοφιλίας.

Άρθρο 24

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως και 23 του ν. 4039/2012, της Απόφασης αριθ. 280262/03-12-03 (ΦΕΚ Β 1874) καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη, που ρυθμίζει με διαφορετικό τρόπο θέματα του νόμου αυτού ή αντίκειται στις διατάξεις του.

Άρθρο 25

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεση του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα,

2018